

Szerkesztőség

Arad, Acsof-palota.

Kiadóhivatalok

Aradi Nyomda Vállalat

Bulev. Regele Ferdinand 4/22
(József főherceg-ut.)

Sürgőny cím: Közlöny, Arad

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal
151.

Megjelenik naponta reggel.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF.

ELŐFIZETÉS

HELYBEN ÉS VIDEKEN

Egész évre — 1080 Lej
Fél évre — 540 Lej
Negyed évre — 270 Lej
Havonta — 90 Lej

Hirdetések díjszabás szerint

Egyes szám ára 5 lej,
vasárnap 6 lej.

Bucurestiben 50 banival több

A tőke biztonsága.

Arad közgazdasági életében a legutóbbi időben egy-két oly sajnálatos esemény játszódott le, mely minden körülmények között alkalmas arra, hogy a tőkéje épségét biztosítani kívánó kis, vagy nagytőkés azt a kérdést vesse fel önmaga előtt: vajjon melyik a leghelyesebb és legbiztosabb módja a tőke elhelyezésének és vajjon minő szempontokat kell az örökös rejtésben élő tőkésnek szem előtt tartania, hogy ne legyen kitéve annak, hogy egyik nappal a másikra az évtizedek óta kuporgatott, esetleg egy egész életen át folytatott szorgalmas munkásságának eredményét képező tőkét valamilyen váratlan eseménynek kelljen feláldoznia?

Mi sem természetesebb, hogy ez a közönség legszélesebb rétegeit érdeklő kérdés jelenleg a közgazdasági problémákkal foglalkozó sajtóorganumok mindennapi táplálékát képezi. Mint némi közgazdasági figyelmességgel gondolkodó magánember azonban nem mulaszthatom el, hogy az eme kérdésekben jobbara tájékozatlan nagyközönség figyelmét fel ne hívjam azokra a veszélyekre, amelyeket az egyes téves tanok hirdetése, illetőleg azok akceptálása éppen a nagyközönségre nézve rejt magában.

Nem tartom szükségesnek, hogy az aradi két banknak sajnálatos, de csupán az illető intézetek strukturájában rejlő okokra visszavezethető megakadása kapcsán megjelent, egy-két külvárosi hangnemből megirt, inkább személyes támadást, mint objektív bírálatot tartalmazó cikk közgazdasági okfejtésének lehetetlen rabulisztikájára rámutassak. Ezek az invektívák telt, nyilvánvalóan egyes személyek pellengérré állítását célzó közlemények a közönség teljes részvétlensége által ugyanis elnyerik a nekik kijáró bírálatot.

Elkerülhetetlennek tartom azonban, hogy az Aradi Közlöny legutóbbi számában megjelent, egyébként igen tárgyilagos vezércikk egynemely könnyen félremagyarázható nézőpontjára rá ne mutassak. Tagadhatatlan, hogy a jelenleg uralkodó nyomasztó gazdasági állapotok fő szülőke a pénzsziúke, a mely a még megrég virágzó és életképes vállalatok erezetében okoz vérkeringési zavarokat és idéz elő váratlan összeomlást. A cikk úrija igen helyesen cselekszik, amidőn a közönséget feleslegesen investíciók elkerülésére, illetőleg készpénzvagyongyűjtésre buzdítja. Helytelen és káros volna azonban, ha a cikk tendenciáját a közönség odamagyarázná, hogy az említett vezércikk igen tisztelt szerzője a pénz thesaurálása érdekében igyekszik zászlót bontani. A thesaurálás minden tekintetben hátrányos hatásának elméleti alapon való taglalása ezidő szerint nem opportunus. A közgazdasági elmélet alfájához tartozik annak kétségtelen megállapítása, hogy a közgazdasági élet vérkeringéséből kivont készpénz minden körülmények között az illető organizmus megbetegedésére és ezen keresztül visszahatásként a thesaurált pénz értékének csökkenésére vezet. Nem célom azonban, az olvasó türelmét elméleti fejtegetésekkel próbára tenni, sem pedig a becses lapjuk hasábjain nyugtató vendégszeretettel visszaélni.

Gyakorlatilag csak annyit szeretnék megjegyezni nagybecsű lapjuk folyó hó 15-én megjelent „Pénz... Pénz...” című közgazdasági

vezércikkének könnyen félremagyarázható konklúziójához, hogy a pénznek bankjegyekben való megőrzése a közönség érdekét a legtávolabbról sem szolgálja. Tartsunk terepszemlélet az aradi pénzüzetek között s legott meg fogunk győződni arról, hogy nem mindegyik bank helyezi el a nagyközönség összekuporgatott vagyonkáját az uzsorapénz szalmazsáka után kapkodó, fuldokló vállalatoknál.

Helyezzük el tőkéinket szolid vezetés alatt

Felmentették Manoilescut.

A tegnapi tárgyaláson éjfélig a védők beszéltek. — Manoilescu az utolsó szó jogán megrendítő hangon kérte felmentését. — Éjjel két órakor hirdették ki a felmentő ítéletet. — A hadbírószak három szóval kettő ellenében nembűnösnek mondotta a volt államtitkár. — Manoilescut nyomban szabadonbocsátották.

(Az Aradi Közlöny Bucuresti-i tudósítójának telefonjelenése.) Feszült várakozás közepette hirdette ki ma hajnalban a bucuresti-i hadbírószak ítéletét Manoilescu Mihály, volt pénzügyi államtitkár ügyében. Lapunk mai számában közölt tudósítás kiegészítéseképpen a tárgyalás befejezését s az ítélethirdetést itt adjuk. Tásca után Valéria Pop védte Manoilescut és kijelentette, hogy ha nem is barátja, de nagy tisztelője neki. Majd Hannibal Teodorescu volt főpolgármester beszélt, aki rámutatott arra, hogy mekkora propagandát csinál a korinány úgy a külföldi mint a belföldi sajtóban a Manoilescu-ügyben, amit ő hibáztat. Utána Otetelesau tiltakozik Stirbey herceg levele ellen és pontról-pontra igyekszik kimutatni azt, hogy Manoilescu még gondolatban is távol állott attól, hogy az ország egysége és nyugalma ellen törjön. Mihalache védőbeszédében politikai alapon igyekszik kimutatni a vád lehetetlen voltát és hangsúlyozza, hogy komplotról nem lehet szó, mert a szóbanforgó törvényeket igenis meg lehet változtatni. Arról van szó, hogy egyszer olyan helyzet állhat elő, amikor törvényes uton is meg lehet csinálni azt, amire Manoilescu törekedett.

A királyi biztos replikája, Manoilescu zárószava.

A védőbeszéd elhangzása után Carancea királyi hadbírószak mondotta el replikáját. Véleménye szerint a védelem argumentumai politikaiak és nem jogi természetűek voltak s ugyanazon politikusok előző állításaival szöges ellentétben állanak. Konstatálja, hogy a büntető törvénykönyv 78-ik szakaszának alkalmazása Manoilescu ügyében kétségen kívül helyénvaló. A védők nevében Periteanu válaszul szép beszédben, kimerítően. Összefoglalja a per fázisait és részletesen boncolja a vád kiinduló pontjait, amelyeket jogilag meg nem állónak tekint és kéri a bíróságot, mentse fel a vádlottat. Vladescu elnök ezután Manoilescunak adja meg az utolsó szó jogát.

— Kévs a mondanivalóm — mondotta Manoilescu — védőim beszédei után. Csak a hadbírószak előtt feleltem egyes kérdésekkel fogok foglalkozni és példát fogok találni arra, hogy milyen alapon nyugszik ez a vád. Egy, csak szavakon felépülő vád alapján akar-nak engem elítélni. Hogy mennyire nem volt semmiféle titkos szándékom, azt legjobban bi-

álló, polgári kamatokot térítő pénzüzeteknél és szaporítsuk azokat olyan kamatokkal, amelyek a jól megalapozott, becsületes munka polgári hasznából térülnek meg a tőke számára és akkor nem leszünk abban a helyzetben, hogy egy szép napon a toronymagasságig felkamatolt, de egyébként értéktelen betétkönyvecskéket azzal a melancholikus megjegyzéssel kelljen a papirkosárba dobunk, hogy: „Es war' zu schön gewesen.”

Egy nyugodt betevő.

zonyítja az, hogy bár tudtam, hogy cenzurázzák a távirataimat, én ennek ellenére mégis siffrizottan küldtem el azokat. Ha foglalkozom a katonai ügyész urnak ama kijelentésével, hogy nem valószínű, hogy én Bratianu Ionelnek át akartam adni a levelet, lehetetlen ellentmondást találok e tekintetben a vádbeszéd ama részével, amely feleltem, hogy a feleségem siffrizott táviratot küldött nekem, amelyben arra kér, hogy Bratianu Ionelnek is hozzak levelet.

Felmentését kéri a volt államtitkár.

Amikor a vádbeszéd már semmitsem tudott produkálni, hasonlatokhoz folyamodott és összehasonlítást vont közöttem és Sturdza ezredes között. Kérdem, vajjon Sturdza védelmére eljöttek volna az összes pártvezérek? A hasonlatra csak azt feleltem: Am vádoljanak és ítéljenek el, de ne inzultáljanak. Politikai okokból ülök a vádlottak padján és boldog vagyok, hogy a politika megáll ennek a szobának az ajtaja előtt. Hiba és vétke volna, ha azt mondhatnák akár a külföldön, akár a belföldön, hogy a hadsereg megnyilatkozott az ügyet illetőleg, akár mellette, akár ellene. A felmentésem beszédes bizonyítéka volna annak, hogy a hadsereg nem adta oda magát bizonyos céloknak. Átérzem a nehézségeket, amelyekkel a bíróságnak meg kell küzdenie: egyrészt a morális felelősségét annak, hogy egy vádlottat, akinek semmi bűne nincs, elítéljenek, míg másrészt ott van a király iránti hűség. Ki kell jelentenem, hogy nincs semmi ellentét az egyik, vagy a másik között. Van merészségem kijelenteni, hogy a király iránti hűséget magasabb bizonyítékokkal is ki lehet fejezni, mint azzal, hogy engem elítéljenek. Ha mégis, másképpen nem lehet cselekedni, én azt teszem, amit egy másik katona, adott körülmények között a fronton cselekszik: odaadom magam, feláldozom magam. Am áldozzanak fel engem, mert én csak egy ember vagyok. Megesküdtek becsületükre, hogy pártatlanul fognak ítélkezni. Erős a hitem, hogy a szőke hajú gyermek nevében nem fognak ítéletet mondani az ellen, aki igen nagyon szerette hazáját és aki igen nagyon szeretete azt, aki a király, atyja. Szeretném, hogy az én példám leckét adjon a politikusoknak. Ohajtom, hogy ha nekem most a börtön jut osztályrészül, a fiaim, a gyermekeim éljenek egy jobb és boldogabb Romániában, mint amiben én élek.

A hadbíróóság felmentő ítélete.

Manoilescu könnyezve fejezte be beszédét, majd ezután, éjszaka fél egy órakor a hadbíróóság visszavonul tanácskozássra, hogy a vád alábbi kérdéseire döntsön:

1. Büntös-e Manoilescu Mihály vádlott az állam biztonsága elleni bűncselekményben, mert akarattal és büntös szándékkal elhatározta, hogy merényletet tervez és követ el Románia trónöröklési rendjének megváltoztatására irányuló céllal, a nép fellázításával, amely merénylet végrehajtását már meg is kezdte és abban csak a vádlott akaratától független körülmények akadályozták meg?

2. Ostromállapot alatt levő területen követte-e el a bűncselekményeket?

3. Fennforognak-e a vádlott javára enyhítő körülmények?

A bíróság éjjel két órakor ismét bevonult a terembe. Vladescu elnök drámai csendben olvasa fel az ítéletet, amely szerint a bíróság három szóval kettő ellenében az első kérdésre remmel válaszolt, minek folytán a másik két kérdés önmagától esik.

Manoilescu mélyen megindultan vette tudomásul a bíróság felmentő ítéletét. A hadbíróóság azonnal megtette az intézkedéseket, hogy a vádlottat szabadon bocsássák és Manoilescu néhány perc múlva el is hagyta a hadbíróóság épületét. Az ítéletről a bucaresti-i lapok különkiadásban adtak hírt a főváros izgatottan várakozó lakosságának.

Kormánykritika a hadbíróóság felmentő ítéletéről.

Ma délelőtt 11 órakor minisztertanács volt Bratianu Ionel lakásán. A minisztertanács után a kormány a következő hivatalos kommunikét adta ki a sajtó részére:

A második hadtest hadbíróósága három szóval kettő ellenében felmentette Manoilescut. Amikor a kormány őt a bírói fórum elé utasította, szilkségesnek látta, hogy már az első kísérletnél példát szolgáltatson és a későbbi kemolyabb s az állam biztonságára nézve káros próbálkozásoknak elejét vegye. A hadbíróóság azonban nem vette tekintetbe azt a szempontot és ennek következményeit s úgy találta, nincs helye annak, hogy a törvényt teljes szigorával alkalmazza. Abból a magatartásból, amelyet mostantól fogva tanusítani fognak azok, akik eszközeikkel nem riadnak vissza attól sem, hogy magának az állannak a sorsát is szerencsétlenségbe döntsék, lesz majd megállapítható, vajjon helyénvaló volt-e a hadbíróóság türelme. A hozott ítélet minden esetre lezárta ezt a speciális esetet, de nem okozhat semmiféle változást a kormány ama elhatározásában, hogy a törvények szigorú alkalmazását ne követelje bárkivel szemben is, aki kísérletet tesz a közrend és az állam biztonságának megzavarására.

Békés megegyezés

az aradi Fehér Keresztért folyó pörben.

Modernizálják a szállót. — Az új tulajdonos maga veszi át a szállótüzem vezetését.

(Arad, november 15.) Régióta huzódó per nyert ma békés uton befejezést. Mint ismeretes, polgári per folyt Kornis Márton aradi nagykereskedő, aki nemrég megvette a Fehér Kereszt-szállodát és Popetiu Traian, a szálloda jelenlegi bérlője között. A per ma békés uton befejezést nyert és a felek megállapodtak abban, hogy a szálloda élén Popetiu Traian megmarad igazgatói minőségben, viszont a szálló Kornis Márton tulajdonába megy át. A vitás kérdés megoldásával most megkezdődnek a nagyszabású munkálatok a szálló modernizálására, miután Kornis Márton nagyvárosi nivóju hotelt akar a Fehér Keresztből csinálni. A szobák berendezését átalakítják, fürdőt építenek a szállodához és a napokban megkezdik az új foyer építését, ami két-három hét alatt teljesen készen is lesz. Az üzem élére maga Kornis Márton áll, akinek a neve biztosíték lesz arra, hogy a szálloda az ország egyik legmodernebb kényelemmel berendezett intézménye lesz.

Betiltják a nemzeti-parasztpárt összes gyűléseit.

Csak szűkebbkörű összejöveteleket tarthat a párt. — Nehézségek az ellenzéki front megalkotása körül.

(Az Aradi Közlöny bucaresti-i tudósítójának telefonjelentése). A Manoilescu-tárgyalás izgalmainak lecsendesésével az érdeklődés újból az albauliai pártkongresszus körül folyó harcok felé terelődik. Bratianu Ionel miniszterelnök ma délután kihallgatáson jelent meg a régenstanácsnál és referált a Manoilescu-per lefolyásáról. Az összes lapok értesülése szerint a kormány hivatalosan értesítette a nemzeti-parasztpártot a vasárnapi népgyűlés betiltásáról és csak arra adott engedélyt, hogy a pártkörben szűkebb körű összejövetelt tartsanak a párt vezetői. Ezzel szemben állnak azok a magánaton szerzett megbízható értesülések, amelyek szerint a kormány be fogja tiltani a nemzeti-pa-

rasztpártnak vasárnapra, a fővárosba összehívott pártvezetőségi és nagyválasztmányi gyűlését.

Közben pedig erősen folynak a megbeszélések az ellenzéki front megalkotása érdekében. Az ellenzéki kollaborációs tárgyalásokkal kapcsolatban az Adeverul írja: Maniu Iorga levelére azt válaszolta, hogy szívesen lép meg egyezésre, azonban Averescuval a közös front létesítése alig látszik megvalósíthatónak, mert Averescu már más alkalommal is cserben hagyta az ellenzéket, továbbá, mert Averescu nagyrésztben felelős a jelenlegi helyzetért, azonban mégsem mond kategorikus vétőt és konkrét javaslatot vár épen Averescutól.

Aradi iparossegéd öngyilkossága Budapesten.

A munkanélküli fiatalember megrendítő tragédiája.

(Az Aradi Közlöny budapesti tudósítójának távirata.) Ma délelben egy elegánsan öltözött fiatalember felment a Margit-körut 5. számú ház harmadik emeletére és levetette magát a földszintre. Mire a mentők megérkeztek, már halott volt. A fiatalembernél semmiféle írást nem találtak és személynazonosságát nem tudták megállapítani. Az esetről jelentést tettek a rendőrfőkapitányság eltűnési osztályának, ahol a nyomozás megállapította, hogy az öngyilkos Vass László Fe-

renc huszonhét éves aradi ékszerészsegéd. A fiatalember három nappal ezelőtt érkezett Aradról Budapestre, hogy megpróbáljon elhelyezkedni. Budapesten Lajos-ucca 3. számú házban lakó rokonainál szállt meg és három napig járta sorra a budapesti ékszerészboltokat állásért, de mindenütt elutasították. Rokonainak tegnap kijelentette: — Ha hétfőn sem sikerül álláshoz jutni, öngyilkos leszek. Vass László Ferenc aradi ékszerészsegéd beváltotta ígéretét, a nyomor elől a halálba menekült.

Kétmilliárd a CFR. deficitje.

Az óriási hiányt tizenhárom hónap alatt érte el a vasut. — Az ingyentutasok megdöbbenően nagy száma okozza a vasut nagymérvű deficitjét.

(Az Aradi Közlöny bucaresti-i tudósítójának távirata.) A vasuti vezérigazgatóság az új személy- és teherszállító díjszabás rendezése alkalmával megállapította, hogy a vasut tizenhárom hónap alatt két milliárd és száz millió lej deficitet ért el. Ennek a hallatlanul nagy passzívának okait kutatva a vasuti igazgatóság megállapította, hogy a vasuton túlsokan utaznak ingyen. Számokban kifejezve, a CFR vonalait 13.085 szabadjegyre használja. Megállapítást nyert, hogy az első osztályon utazó közönségnek csak öt százaléka fizeti meg a vasuti jegyét, a többi ingyen utazik. A második osztály utasainak ötven százaléka ötven- és hetvenöt százalékos kedvezményes jeggyel rendelkezik, míg tíz százaléka teljesen ingyen használja a vasutat. Egyedül a harmadik osztály utasai fizetik meg teljes jegyüket, helyesebben ezek tartják el a vasutat, mert itt a szabadjegyesek és kedvezményesek aránya nem éri el a tíz százalékot. A vasuti szabadjegyek alacsonyabb felülvizsgálásánál kiderül, hogy vannak a háború után alakult kulturális és jótékonyági egyesületek, amelyeknek vezetősége első és másodosztályu szabadjegyekkel rendelkezik, míg az egyesület védencai kénytelenek saját zsebtükből a vasuti jegyét megfizetni. Némelyik ilyen egyesületnek tíz évre van szabadjegye. Nem nélkülöz minden humort, hogy a legtöbb vasuti vendéglősnek szintén van szabadjegye, hogy milyen alapon, senki sem tudná megmondani. A szabadjegyesek ijesztő nagy hadseregéhez sorakozik még az a 4076 tisztviselő, akikért az illető hivatalok váltják meg az évi szabadjegyeket.

Az 1928. január elsején életbe lépő új tarifával egyidőben — mely a személyszállításnál tíz-tizenöt százalék csökkentést jelent — alaposan megrostálják a szabadjegyeket is. A drámai és operett-színészek részére kiadott szabadjegyek ötven százalékát bevonják és csupán az állami színházak és operák művészeinek hagyják meg. A kulturális és tudományos kongresszusok résztvevői, akik eddig ingyenes vagy mérsékelt jeggyel utaztak, a jövőben csak a vasuti vezérigazgatóság jóváhagyása alapján kapnak vasuti kedvezményt, minden egyéb esetben csak fizetett jeggyel utazhatnak. Egyes jótékonyági egyesületeknek kiadott kedvezményes jegyeket is bevonják, miután kiderült, hogy azokkal sok visszaélés történt.

A jövő év újításai közé tartozik az, hogy mellőzik a jegy nélkül talált utasok súlyos megbüntetését. Sokszor megtörténik, hogy az utas nem válthatja meg a pénztárnál a jegvet, hanem azt kénytelen a kalauztól megváltani. Az utas ilyenkor mindig bejelenti a kalauznak az okot, amely miatt jegyet nem válthatott. Más országokban az igazolást rendszeresen elfogadják és az utasnak csekély pótlék hozzászámításával rendes árban állítják ki a jegvet. nálunk azonban eddig a bejelentés ellenére horribilisnak mondható büntetéssel sújtották az ilyen utast. 1928. január elsejétől kezdve a külföldi rendszert honosítják meg a CFR vonalain, amennyiben az utas kellő igazolás után csekély ráfizetéssel válthatja meg jegyét.

A Dimineata a szabadjegyek körüli visszaéléseket ismertetően, megjegyzi, hogy a szabadjegyeknek ilyen bőkezű és indokolatlan osztogatása mellett szinte érthetetlen, hogy a közlekedésügyi miniszter az újságírókkal szemben oly fukar mértéket alkalmazott. Az újságírók alig vannak néhány százan, míg a szabadjegyesek száma megfelel tíz békebeli ezred létszámának.

Az élet olyan mint az álom...

Nem lehet szabadulni ettől a csodaszép melódiától! Kottája 36.- lej, mindenütt kapható. 4715

Benes lemond.

Utódjául Hodzsa Milán tót képviselőt emlegetik.

Prágából táviratozzák: Hetek óta hire jár már, hogy Benes lemond a külügyminiszterségről. Benes állítólag azért mond le, hogy teljes erővel nekiláthasson a cseh nemzeti szocialistapárt megszervezéséhez és aztán alkalmasabb időben újra elfoglalja a külügyminiszteri széket. Benes utódjaként Hodzsa Milán tót politikust emlegetik, aki párisi és londoni utain már készítgette a maga számára a terepet. Ezzel egyszersmind ki akarják egyensúlyozni a tót szemrehányásokat. Hodzsát a német polgári körök is szívesebben látják Benesnél, különösen azért, mert Hodzsa az utóbbi időben sokat tárgyalt a ki-sebbségekkel is.

Trozkijt és Zinovjevet kizárták az orosz kommunista-pártból.

Stalin győzelmével végződött a pártvezérek harca. — Trozkij éles támadása a szovjet ellen. — Az orosz szovjet elcsapott egy csomó magasrangú tisztviselőjét, köztük Rakovszki volt párisi követet.

(Az Aradi Közlöny berlini tudósítójának távirata.) Moszkvából érkezett jelentések szerint, a szovjet 10 éves fennállásának megünneplését siralmasan zavarta meg Zinovjev és Trozkij felszólalása a központi végrehajtó-bizottság mai ülésén. Az ellenzék eme két vezérének szenzációs beszéde, amely nem kisebb dologra mutatott rá, mint a mostani szovjetkormány politikájának teljes csődjére, hallatlan izgalmat keltett és a végrehajtó-bizottság e nevezetes ülése viharos botrányok között folyt le. Különösen Trozkij beszéde váltott ki nagy felháborodást a stalinisták körében, mert a volt hadügyi népbiztos, aki Leninnel együtt alapítója a szovjetnek, egyenesen megfenyegette a végrehajtó-bizottság tagjait, hivatkozva a mögötte álló óriási tömegekre. Nem tartjuk érdektelennek, hogy a két beszéd momentumait ismertessük, mert azok egyszersmind bepillantást engednek a mai Oroszország belpolitikai viszonyaiba is.

Zinovjev a Stalin-féle „kormányzás” óriási hibáit szögezte le beszédjében. Stalin terhére írta a kínai forradalom bukását, a vezérkari árulók blokkja politikájának siralmas felsülését, az angol szakítást, a franciákkal való rossz viszonyt, a hadiadósságok elismerése felé való orientálódást, belpolitikailag pedig a munkásság helyzetének rosszabbodását, az általános hangulat hanyatlását az országban, a munkanélküliség növekedését, az árcsökkenő kampány kudarcát és még sok más. Egyik hiba követi a másikat — állapította meg Zinovjev — és ennek eredménye a teljes politikai csőd. Az ellenzék mögött ma már óriási tömegek állanak és minden erőszakoskodás velünk szemben csak növeli ezt a tömeget. Az ellenzék osztályvonalát világtörténelmi jelentőségű eredmények igazolták, a Stalin-féle vonal ennek azonban ép az ellenkezője. Nincs más mód hátra — fejezte be Zinovjev — minthogy vagy hagyjuk bennünket dolgozni és beszélni, vagy elfogadjuk mindnyájunkat.

Ez a beszéd állandó közbeszólások és üdítések között folyt le, de fűs'ketítő lármává nőtt a zaj, amikor Zinovjevet Trozkij követte a szószeiken. A volt hadügyi népbiztos azzal kezdte, hogy Stalin mostani szervezői diadala előkészíti annak politikai összeomlását, amely immár elmaradhatatlan. Lehet, hogy kizárnak bennünket a központi bizottságból, de az csak Stalin összeomlását fogja logikusan magával hozni. Az uralkodó frakció olyan százakat és ezreket zárt máris ki a pártból, akik maguk is alkothatnának egy párttitkárságot, amely tekintélyesebb, arravalóbb és kommunistább volna, mint a mostani. A Stalin—Bucharin-frakció a Csekával terror alatt tartja a pártot és dezorganizálja a szovjetet.

Erre a kijelentésre leirhatatlan tumultus keletkezett az ülésteremben, a szónokot ki akarták dobni a teremből, de a volt hadügyi népbiztos tulkiáltotta a lármát és így harsogott a körülötte tolongókra:

— Ugy látszik, Önök félnek a tömegetől!...

Az elnök ezután nagynehezen helyreállította a rendet, mire Trozkij folytatta beszédét és idézi Lenint, aki még életében figyelmeztette a vezetőket, hogy Stalint ne engedjék vezetőszerpéhez jutni, mert az az összeomlást jelenti. Az uralkodó frakció azt hiszi, hogy erőszakkal mindent el lehet érni. Óriási tévedés! Az erőszak csak akkor nagy forradalmi erő, ha igazi osztálypolitikát szolgál. A mostani frakció azonban a pártot rombolja szét terrorjával. Mi és a mögöttünk állók milliói nem ijedünk meg. A mi győzelmünket nem lehet megakadályozni, a ti pusztulástok pedig itt van már a küszöbön — harsogta Trozkij.

A szónok utolsó szavai elvesztek a felháborodás zajában. Trozkij azonban imponáló nyugalommal indult a fenyegető öklök között helyére. A zaj lassan mégis csak elült, mert egy Stalin-párti bizottsági tag lépett a szószekekre, aki, ha nem nagy sikerrel, de meg-

próbálta cáfolni Trozkij és Zinovjev súlyos érveit.

A harc különben, amely Trozkij és Zinovjev mellett támadt ma — ezidőszerint Trozkijék vereségével — eldőlt. Mint Moszkvából érkezett jelentések mondják, a

Arad képviselője a kifelejtett állampolgárokért.

Beller Hans, az aradi németpárti képviselő akciót indít az állampolgársági törvény abbamaradt revíziója miatt. — Még e hét elején interpellációt olvas fel a kamarában és kéri az állampolgársági törvény revízióját.

(Az Aradi Közlöny bucuresti tudósítójának telefonjelentése.) A német párt vezetősége a parlamenti csoport minden tagjának kiadta az utasítást, hogy az összes kisebbségeket érintő kérdésekben érelyes parlamenti akcióba kezdjenek. Beller Hans, a német párt aradi képviselőjét azzal bizta meg a német pártvezetőség, hogy az állampolgársági törvény abbamaradt revíziója ügyében interpellálja meg a belügyminisztert. Ma beszéltünk Beller Hans aradi képviselővel, a tervezett interpellációjáról a következőket mondta:

— Ezer meg ezer kisebbségi polgár lélegzett fel, amikor híre járt annak, hogy a belügyminiszterium a régi állampolgársági törvény revízióján dolgozik. Elképzelhetetlenül nagy ama kisebbségi állampolgárok száma, akik valamilyen oknál fogva — legtöbbszörre önhibájukon kívül — kimaradtak az állampolgársági listákból és így, mivel nincs meg az állampolgársági bizonyítványuk, teljesen bizonytalan helyzetbe kerültek. E hét elején nyújtom be a kamarában a belügyminiszterhez intézett interpellációm, ahol ráfogok arra mutatni, hogy az állampolgársági törvény revíziójára feltétlen szükség van. Fel fogom hívni a belügyminiszter figyelmét arra, hogy például

Aradon több ezer állampolgár maradt ki az állampolgársági listából, egy gépirónó feledékenységére folytán.

Ilyen és hasonló okok folytán ma több tízezren vannak Erdélyben, akik itt születtek és meg van minden törvényes kellékük arra, hogy teljesjogu állampolgároknak tekintse-

A betétesek bizottsága együtt dolgozik az Egyesült Bank igazgatóságával.

Az igazgatóság mindenben eleget tett a betétesek kívánságának. A kiküldött négyes bizottság már ma délután megkezdte munkáját a bankban.

(Arad, nov. 15.) Mai számunkban közöltük az Egyesült Bank betétesei által vasárnap, a város háza kistermében tartott gyűlésének lefolyását. Megirtuk, hogy a meglehetősen izgatott hangulatú gyűlés határozatait a megválasztott négy tagu bizottság közölte az Egyesült Bank igazgatóságával, amely tegnap este tárgyalta a betéteseknek azt a kívánságát, hogy részt akarnak venni a bank státusának megállapításában és a felszámolás lebonyolításában. Az igazgatóság döntését ma délelőtt közölték a betétesekkel, akiket ez alkalommal a vasárnapi gyűlésen megválasztott tizenkettes bizottság képviselt.

Karton Aladár vezérigazgató közölte a betétesekkel, hogy az igazgatóság jogosnak és méltányosnak ismerte el a vasárnapi gyűlésben felmerült azt a kívánságot, hogy a betétesek betekintést nyerjenek a bank üzleti könyveibe, valamint tisztán lássanak az aktívák tekintetében. — Ezért az Egyesült Bank igazgatósága készséggel hozzájárul ahhoz, hogy az e célra delegált négyes bizottság résztvehessen a státus megállapítására most folyó munkálatokban.

A betétesek megjelent képviselői és a bank vezetősége között ezután hosszabb eszmecsere indult meg a közös munka technikai keresztülvitelét illetően, de a felek végül is minden pontban megegyezésre jutottak. A vita befejeztével úgy határoztak, hogy a munkabeosztás megállapítása

Uj vevőkört csak az

AMITIÉ

rendszer után érhető 1054

kommunista párt végrehajtó bizottsága végleg elhatározta Trozkij és Zinovjev kizárását. Kivülük pedig több magasrangú szovjet-tisztviselőt megfosztottak tisztségétől, így a többek között Rakovszkit, Kamenevet, Szmilgát, Evdinevot és Tordevet közösisítették ki a szovjet-funkcionáriutok sorából.

őket az állam és apró formalitások miatt, önhibájukon kívüli okoknál fogva, nem rendelkeznek az állampolgársági bizonyítvánnyal. Egészen furcsa és lehetetlen esetek adódnak elő, melyeket szinte idéz nem sem kellene, hiszen azok annyira közismertek már. Vannak sokan, akik sehogysem tudták megszerezni az állampolgársági bizonyítványukat és a hatóságok nem is tekintik román állampolgároknak, azonban ennek dacára besorozták őket és katonai szolgálatot kellett teljesíteniük. Más esetben meg a katonaságtól kiszabadult polgárt, mivel nem volt állampolgársági bizonyítványa — áttették a határon. Vannak olyan szegény emberek, akik évek óta minden keresetüket a kijáróknak adják, akik állandóan csalogatják ezeket a szegény embereket, hogy kijárás útján szerzik meg azt az állampolgársági bizonyítványt, ami jogosan megilleti őket.

— Franasovici miniszter ur legutóbbi nyilatkozatában bejelentette, hogy a kormány lemondott az állampolgársági törvény revíziójának tervéről. Ezzel szemben a belügyminiszteriumban óriási halomban állanak az akták és maguk a belügyminiszteri tisztviselők is megvannak győződve arról, hogy csak a régi, elavult törvény revíziója teremthet rendet e kérdésben. Meg fogom interpellálni a belügyminiszter urat és a sok bizonytalan sorsú állampolgár nevében választ fogok arra kérni, hogy mi volt az oka annak, hogy a revíziós munkálatokat abba hagyta a kormány, mikor ez a kérdés ma már annyira megérett az elintézésre, hogy még halasztani sem lehet tovább. (F. A.)

végelt délután a négyes bizottság megjelenik a bankban. Ez meg is történt és ma délután a betétesek képviselői már el is foglalták a helyüket, a hol minden képességgel a megbízók közös érdekeit fogják képviselni. Az Egyesült Bank státusának megállapítása tehát a betétesek teljes ellenőrzése mellett fog lefolyni és ez a körülmény minden bizonnyal csillapítólag fog hatni a felzaklatott kedélyekre.

Halál a lóversenyen.

Egy bécsi istálló tulajdonosának tragikus halála a freudenauai versenytéren.

(Az Aradi Közlöny bécsi tudósítójának távirata.) A freudenauai lóversenyen tegnap délután izgalmas jelenet történt a mázsálónál. Ott állott többedmagával Münzer-Münzbruck Frigyes versenyistálló-tulajdonos és földbirtokos, aki a harmadik futam előtt oda jött lovának, a Rózslovagnak mázsálásához. Ez a futam hendikep volt kétévesek számára és Rózslovagot favoritnak tartották. Mikor a lovat még mindig nem hozták, Münzer Frigyes izgatottan nézett ki a mázsálóból és türelmetlenül kérdezett mindenkit, hogy hol van az ő lova. Egyszersre elsápadt, megtántorodott és elterült a földön. Még mielőtt orvosi segítség érkezett volna, meghalt. Szívszélhűdés ölte meg.

A hadbírósg felmentő ítélete.

Manoilescu könnyezve fejezte be beszédét, majd ezután, éjszaka fél egy óraker a hadbírósg visszavonul tanácskozássra, hogy a vád alábbi kérdéseire döntsön:

1. Büinös-e Manoilescu Mihály vádlott az állam biztonsága elleni büncselekményben, mert akarattal és büinös szándékkal elhatározta, hogy merényletet tervez és követ el Románia trónöröklési rendjének megváltoztatására irányuló céllal, a nép fellázításával, amely merénylet végrehajtását már meg is kezdte és abban csak a vádlott akarától független körülmények akadályozták meg?

2. Ostromállapot alatt levő területen követte-e el a büinoselekményeket?

3. Fennforognak-e a vádlott javára enyhítő körülmények?

A bíróság éjjel két óraker ismét bevonult a terembe. Vladescu elnök drámai csendben olvassa fel az ítéletet, amely szerint a bíróság három szóval kettő ellenében az első kérdésre nemmel válaszolt, minek folytán a másik két kérdés önmagától esik.

Manoilescu mályen megindultan vette tudomásul a bíróság felmentő ítéletét. A hadbírósg azonnal megtette az intézkedéseket, hogy a vádlottat szabadon bocsássák és Manoilescu néhány perc múlva el is hagyta a hadbírósg épületét. Az ítéletről a bucuresti-i lapok különkiadásban adtak hírt a főváros izgatottan várakozó lakosságának.

Kormánykritika a hadbírósg felmentő ítéletről.

Ma délelőtt 11 óraker minisztertanács volt Bratianu Ionel lakásán. A minisztertanács után a kormány a következő hivatalos kommunikét adta ki a sajtó részére:

A második hadtest hadbírósga három szóval kettő ellenében felmentette Manoilescut. Amikor a kormány őt a bírói fórum elé utasította, szükségesnek látta, hogy már az első kísérletnél példát szolgáltatson és a későbbi komolyabb s az állam biztonságára nézve káros próbálkozásoknak elejét vegye. A hadbírósg azonban nem vette tekintetbe ezt a szempontot és ennek következményeit s úgy találta, nincs helye annak, hogy a törvényt teljes szigorával alkalmazza. Abból a magatartásból, amelyet mostantól fogva tanúsítani fognak azok, akik eszközeikkel nem riadnak vissza attól sem, hogy magának az államnak a sorsát is szerencsétlenségbe döntsék, lesz majd megállapítható, vajjon helyénvaló volt-e a hadbírósg türelme. A hozott ítélet minden esetre lezárta ezt a speciális esetet, de nem okozhat semmiféle változást a kormány ama elhatározásában, hogy a törvények szigorú alkalmazását ne követelje bárkivel szemben is, aki kísérletet tesz a közrend és az állam biztonságának megzavarására.

Békés megegyezés

az aradi Fehér Keresztért folyó pörben. Modernizálják a szállót. — Az új tulajdonos maga veszi át a szállóüzem vezetését.

(Arad, november 15.) Régóta húzódo per nyert ma békés uton befejezést. Mint ismeretes, polgári per folyt Kornis Márton aradi nagykereskedő, aki nemrég megvette a Fehér Kereszt-szállodát és Popetiu Traian, a szálloda jelenlegi bérlője között. A per ma békés uton befejezést nyert és a felek megállapodtak abban, hogy a szálloda élén Popetiu Traian megmarad igazgatói minőségben, viszont a szálló Kornis Márton tulajdonába megy át. A vitás kérdés megoldásával most megkezdődnek a nagyszabású munkálatok a szálló modernizálására, miután Kornis Márton nagyvárosi nivóju hotelt akar a Fehér Keresztből csinálni. A szobák berendezését átalakítják, fürdőt építenek a szállodához és a napokban megkezdik az új foyer építését, ami két-három hét alatt teljesen készen is lesz. Az üzem élére maga Kornis Márton áll, akinek a neve biztosíték lesz arra, hogy a szálloda az ország egyik legmodernebb kényelemmel berendezett intézménye lesz.

Betiltják a nemzeti-parasztpárt összes gyűléseit.

Csak szűkebbkörű összejöveleteket tarthat a párt. — Nehézségek az ellenzéki front megalkotása körül.

(Az Aradi Közlöny bucuresti-i tudósítójának telefonjelentése). A Manoilescu-tárgyalás izgalmainak lecsendesedésével az érdeklődés újból az albaiuliai pártkongresszus körül folyó harcok felé terelődik. Bratianu Ionel miniszterelnök ma délután kihallgatáson jelent meg a régenstanácsnál és referált a Manoilescu-per lefolyásáról. Az összes lapok értesülése szerint a kormány hivatalosan értesítette a nemzeti-parasztpártot a vasárnapi népgyűlés betiltásáról és csak arra adott engedélyt, hogy a pártkörben szűkebb körű összejövelet tartsanak a párt vezetői. Ezzel szemben állnak azok a magánúton szerzett megbízható értesülések, amelyek szerint a kormány be fogja tiltani a nemzeti-pa-

rasztpártnak vasárnapra, a fővárosba összehívott pártvezetőségi és nagyválasztmányi gyűlését.

Közben pedig erősen folynak a megbeszélések az ellenzéki front megalkotása érdekében. Az ellenzéki kollaborációs tárgyalásokkal kapcsolatban az Adeverul írja: Maniu Iorga levelére azt válaszolta, hogy szívesen lép megegyezésre, azonban Averescuval a közös front létesítése alig látszik megvalósíthatónak, mert Averescu már más alkalommal is cserben hagyta az ellenzékét, továbbá, mert Averescu nagyrészen melegs a jelenlegi helyzetért, azonban mégsem mond kategorikus vétőt és konkrét javaslatot vár épen Averescutól.

Aradi iparossegéd öngyilkossága Budapesten.

A munkanélküli fiatalember megrendítő tragédiája.

(Az Aradi Közlöny budapesti tudósítójának távirata.) Ma délben egy elegánsan öltözött fiatalember felment a Margit-körut 5. számú ház harmadik emeletére és levetette magát a földszintre. Mire a mentők megérkeztek, már halott volt. A fiatalembert semmiféle írást nem találtak és személynazonosságát nem tudták megállapítani. Az esetről jelentést tettek a rendőrfőkapitányság eltiltési osztályának, ahol a nyomozás megállapította, hogy az öngyilkos Vass László Fe-

renc huszonhét éves aradi ékszerészsegéd. A fiatalember három nappal ezelőtt érkezett Aradról Budapestre, hogy megpróbáljon elhelyezkedni. Budapesten Lajos-uca 3. számú házban lakó rokonainál szállt meg és három napig járta sorra a budapesti ékszerészboltokat állásért, de mindenütt elutasították. Rokonainak tegnap kijelentette: — Ha hétfőn sem sikerül álláshoz jutni, öngyilkos leszek. Vass László Ferenc aradi ékszerészsegéd beváltotta ígéretét, a nyomor elől a halálba menekült.

Kétmilliárd a CFR. deficitje.

Az óriási hiányt tizenhárom hónap alatt érte el a vasut. — Az ingyentútasok megdöbbenően nagy száma okozza a vasut nagymérvű deficitjét.

(Az Aradi Közlöny bucuresti-i tudósítójának távirata.) A vasuti vezérigazgatóság az új személy- és teherszállító díjszabás rendezése alkalmával megállapította, hogy a vasut tizenhárom hónap alatt két milliárd és száz millió lej deficitet ért el. Ennek a hallatlanul nagy passzívának okait kutatva a vasuti igazgatóság megállapította, hogy a vasuton túlsokan utaznak ingyen. Számokban kifejezve, a CFR. vonalait 13.085 szabadjegyes használja. Megállapítást nyert, hogy az első osztályon utazó közönségnek csak öt százaléka fizeti meg a vasuti jegyet, a többi ingyen utazik. A második osztály utasainak ötven százaléka ötven és hetvenöt százalékos kedvezményes jeggyel rendelkezik, míg tíz százaléka teljesen ingyen használja a vasutat. Egyedül a harmadik osztály utasai fizetik meg teljes jegyüket, helyesebben ezek tartják el a vasutat, mert itt a szabadjegyesek és kedvezményesek aránya nem éri el a tíz százalékot. A vasuti szabadjegyek alaposabb felülvizsgálásánál kiderül, hogy vannak a háboru után alakult kulturális és jótékonyági egyesületek, amelyeknek vezetősége első és másodosztályú szabadjegyekkel rendelkezik, míg az egyesület védencei kénytelenek saját zsebükből a vasuti jegyet megfizetni. Némelyik ilyen egyesületnek tíz évre van szabadjegye. Nem nélkülöz minden humort, hogy a legtöbb vasuti vendéglősnek szintén van szabadjegye, hogy milyen alapon, senki sem tudná megmondani. A szabadjegyesek ijesztő nagy hadseregéhez sorakozik még az a 4076 tisztviselő, akikért az illető hivatalok váltják meg az évi szabadjegyeket.

Az 1928. január elsején életbe lépő új tarifával egyidőben — mely a személyszállításnál tíz-tizenöt százalék csökkentést jelent — alaposan megrostálják a szabadjegyeket is. A drámai és operett-színészek részére kiadott szabadjegyek ötven százalékát bevonják és csupán az állami színházak és operák művészeinek hagyják meg. A kulturális és tudományos kongresszusok résztvevői, akik eddig ingyenes vagy mérsékelt jeggyel utaztak, a jövőben csak a vasuti vezérigazgatóság jóváhagyása alapján kapnak vasuti kedvezményt, minden egyéb esetben csak fizetett jeggyel utazhatnak. Egyes jótékonyági egyesületeknek kiadott kedvezményes jegyeket is bevonják, miután kiderült, hogy azokkal sok visszaélés történt.

A jövő év ujtásai közé tartozik az, hogy mellőzik a jegy nélkül talált utasok súlyos megbüntetését. Sokszor megtörténik, hogy az utas nem válthatja meg a pénztárnál a jegvet, hanem azt kénytelen a kalauztól megváltani. Az utas ilyenkor mindig bejelenti a kalauznak az okot, amely miatt jegyet nem válthatott. Más országokban az igazolást rendszeren elfogadják és az utasnak csekély pótlék hozzászámításával rendes árbán állítják ki a jegvet, nálunk azonban eddig a bejelentés ellenére horribilisan mondható büntetéssel sújtották az ilyen utast. 1928. január elsejétől kezdve a külföldi rendszert homosítják meg a CFR. vonalain, amennyiben az utas kellő igazolás után csekély ráfizetéssel válthatja meg jegyét.

A Dimineata a szabadjegyek körüli visszaéléseket ismertetően, megjegyzi, hogy a szabadjegyeknek ilyen bőkezű és indokolatlan osztogatása mellett szinte érthetetlen, hogy a közlekedésügyi miniszter az újságírókkal szemben oly fukar mértéklet alkalmazott. Az újságírók alig vannak néhány százan, míg a szabadjegyesek száma megfelel tíz békebeli ezred létszámának.

Az élet olyan mint az álom...

Nem lehet szabadulni ettől a csodaszép melódiától! Kottája 36.— lej, mindenütt kapható. 4715

Benes lemond.

Utódjául Hodzsa Milán tót képviselőt emlegetik.

Prágából táviratozzák: Hetek óta hire jár már, hogy Benes lemond a külügyminiszterségről. Benes állítólag azért mond le, hogy teljes erővel nekiláthasson a cseh nemzeti szocialistapárt megszervezéséhez és aztán alkalmasabb időben újra elfoglalja a külügyminiszteri széket. Benes utódjaként Hodzsa Milán tót politikust emlegetik, aki párisi és londoni utain már készítgette a maga számára a terepet. Ezzel egyszersmind ki akarják egyensúlyozni a tót szemrehányásokat. Hodzsát a német polgári körök is szívesebben látják Benesnél, különösen azért, mert Hodzsa az utóbbi időben sokat tárgyalt a kisebbségekkel is.

Trozkijt és Zinovjevet kizárták az orosz kommunista-pártból.

Stalin győzelmével végződött a pártvezérek harca. — Trozkij éles támadása a szovjet ellen. — Az orosz szovjet elcsapott egy csomó magasrangú tisztviselőjét, köztük Rakovszki volt párisi követet.

(Az Aradi Közlöny berlini tudósítójának távirata.) Moszkvából érkezett jelentések szerint, a szovjet 10 éves fennállásának megünneplését siralmasan zavarta meg Zinovjev és Trozkij felszólalása a központi végrehajtó-bizottság mai ülésén. Az ellenzék eme két vezérének szenzációs beszéde, amely nem kisebb dologra mutatott rá, mint a mostani szovjetkormány politikájának teljes csődjére, hallatlan izgalmat keltett és a végrehajtó-bizottság e nevezetes ülése viharos botrányok között folyt le. Különösen Trozkij beszéde váltott ki nagy felháborodást a stalinisták körében, mert a volt hadügyi népbiztos, aki Leninnel együtt alapítója a szovjetnek, egyenesen megfenyegette a végrehajtó-bizottság tagjait, hivatkozva a mögötte álló óriási tömegekre. Nem tartjuk érdektelennek, hogy a két beszéd momentumait ismertessük, mert azok egyszersmind bepillantást engednek a mai Oroszország belpolitikai viszonyaiba is.

Zinovjev a Stalin-féle „kormányzás” óriási hibáit szögezte le beszédjében. Stalin terhére írta a kínai forradalom bukását, a vezérkari árulók blokkja politikájának siralmas felsülését, az angol szakítást, a franciákkal való rossz viszonyt, a hadiadósságok elismerése felé való orientálódást, belpolitikailag pedig a munkásság helyzetének rosszabbodását, az általános hangulat hanyatlását: az országban, a munkanélküliség növekedését, az árcsökkenő kampány kudarcát és még sok más. Egyik hiba követi a másikat — állapította meg Zinovjev — és ennek eredménye a teljes politikai csőd. Az ellenzék mögött ma már óriási tömegek állanak és minden erőszakoskodás velünk szemben csak növeli ezt a tömeget. Az ellenzék osztályvonalát világtörténelmi jelentőségű eredmények igazolták, a Stalin-féle vonal ennek azonban ép az ellenkezője. Nincs más mód hátra — fejezte be Zinovjev — minthogy vagy hagyjuk bennünket dolgozni és beszélni, vagy elfogadjuk mindnyájunkat.

Ez a beszéd állandó közbeszólások és üdítések között folyt le, de fűszerező lármává nőtt a zaj, amikor Zinovjevet Trozkij követte a szószéken. A volt hadügyi népbiztos azzal kezdte, hogy Stalin mostani szervezői diadala előkészíti annak politikai összeomlását, amely immár elmaradhatatlan. Lehet, hogy kizárnak bennünket a központi bizottságból, de az csak Stalin összeomlását fogja logikusan magával hozni. Az uralkodó frakció olyan százakat és ezeket zárt máris ki a pártból, akik maguk is alkothatnának egy párttitkárságot, amely tekintélyesebb, arravalóbb és kommunistább volna, mint a mostani. A Stalin-Bucharin-frakció a Csekával terror alatt tartja a pártot és dezorganizálja a szovjetet.

Erre a kijelentésre leirhatatlan tumultus keletkezett az ülésteremben, a szónokot ki akarták dobni a teremből, de a volt hadügyi népbiztos tulkiáltotta a lármát és így harsogott a körülötte tolongókra:

— Ugy látszik, Önök félnek a tömegtől!...

Az elnök ezután nagynehezen helyreállította a rendet, mire Trozkij folytatta beszédét és idézi Lenint, aki még életében figyelmeztette a vezetőket, hogy Stalint ne engedjék vezetőszerpéhez jutni, mert az az összeomlást jelenti. Az uralkodó frakció azt hiszi, hogy erőszakkal mindent el lehet érni. Óriási tévedés! Az erőszak csak akkor nagy forradalmi erő, ha igazi osztálypolitikát szolgál. A mostani frakció azonban a pártot rombolja szét terrorjával. Mi és a mögöttünk állók milliói nem ijedünk meg. A mi győzelmünket nem lehet megakadályozni, a ti pusztulástok pedig itt van már a küszöbön — harsogta Trozkij.

A szónok utolsó szavai elvesztek a felháborodás zajában. Trozkij azonban imponáló nyugalommal indult a fenyegető öklök között helyére. A zaj lassan mégis csak elült, mert egy Stalin-párti bizottsági tag lépett a szószékre, aki, ha nem nagy sikerrel, de meg-

próbálta cáfolni Trozkij és Zinovjev súlyos érveit.

A harc különben, amely Trozkij és Zinovjev mellett támadt ma — ezidőszereint Trozkijék vereségével — eldőlt. Mint Moszkvából érkezett jelentések mondták, a

Arad képviselője a kifelejtett állampolgárokért.

Beller Hans, az aradi németpárti képviselő akciót indít az állampolgársági törvény abbamaradt revíziója miatt. — Még e hét elején interpellációt olvas fel a kamarában és kéri az állampolgársági törvény revízióját.

(Az Aradi Közlöny hucuresti tudósítójának telefonjelentése.) A német párt vezetősége a parlamenti csoport minden tagjának kiadta az utasítást, hogy az összes kisebbségeket érintő kérdésekben erélyes parlamenti akcióba kezdjenek. Beller Hans, a német párt aradi képviselőjét azzal bízta meg a német pártvezetés, hogy az állampolgársági törvény abbamaradt revíziója ügyében interpellálja meg a belügyminisztert. Ma beszéltünk Beller Hans aradi képviselővel, a tervezett interpellációjáról a következőket mondta:

— Ezer meg ezer kisebbségi polgár lélegzett fel, amikor híre járt annak, hogy a belügyminiszterium a régi állampolgársági törvény revízióján dolgozik. Elképzelhetetlenül nagy ama kisebbségi állampolgárok száma, akik valamilyen oknál fogva — legtöbbszörre önhibájukon kívül — kimaradtak az állampolgársági listákból és így, mivel nincs meg az állampolgársági bizonyítványuk, teljesen bizonytalan helyzetbe kerültek. E hét elején nyújtom be a kamarában a belügyminiszterhez intézett interpellációm, ahol ráfogok arra mutatni, hogy az állampolgársági törvény revíziójára feltétlen szükség van. Fel fogom hívni a belügyminiszter figyelmét arra, hogy például

Aradon több ezer állampolgár maradt ki az állampolgársági listából, egy gépirónó feledékenység folytán.

Ilyen és hasonló okok folytán ma több tízezer vannak Erdélyben, akik itt születtek és meg van minden törvényes kellékük arra, hogy teljesjogu állampolgároknak tekintse-

Uj vevőkört csak az
AMITIÉ
1054
rendszerutján érhető

kommunista párt végrehajtó bizottsága végleg elhatározta Trozkij és Zinovjev kizárását. Kivülük pedig több magasrangú szovjet-tisztviselőt megfosztottak tisztségétől, így a többek között Rakovszkit, Kamenevet, Szmilgát, Evdinevot és Tordevet közösisítették ki a szovjet-funkcionáriusok sorából.

őket az állam és apró formalitások miatt, önhibájukon kívüli okoknál fogva, nem rendelkeznek az állampolgársági bizonyítvánnyal. Egészen furcsa és lehetetlen esetek adódnak eö, melyeket szinte idéznem sem kellene, hiszen azok annyira közismertek már. Vannak sokan, akik sehogysem tudták megszerezni az állampolgársági bizonyítványukat és a hatóságok nem is tekintik román állampolgároknak, azonban ennek dacára besorozták őket és katonai szolgálatot kellett teljesíteniük. Más esetben meg a katonaságtól kiszabadult polgárt, mivel nem volt állampolgársági bizonyítványa — áttették a határon. Vannak olyan szegény emberek, akik évek óta minden keresetüket a kijáróknak adják, akik illandóan csalogatják ezeket a szegény embereket, hogy kijárást utján szerzik meg azt az állampolgársági bizonyítványt, ami jogosan megilleti őket.

— Franasovici miniszter ur legutóbbi nyilatkozatában bejelentette, hogy a kormány lemondott az állampolgársági törvény revíziójának tervéről. Ezzel szemben a belügyminiszteriumban óriási halomban állanak az akták és maguk a belügyminiszteri tisztviselők is megvannak győződve arról, hogy csak a régi, elavult törvény revíziója teremthet rendet e kérdésben. Meg fogom interpellálni a belügyminiszter urat és a sok bizonytalan sorsú állampolgár nevében választ fogok arra kérni, hogy mi volt az oka annak, hogy a revíziós munkálatokat abba hagyta a kormány, mikor ez a kérdés ma már annyira megérett az elintézésre, hogy még halasztani sem lehet tovább. (F. A.)

A betétesek bizottsága együtt dolgozik az Egyesült Bank igazgatóságával.

Az igazgatóság mindenben eleget tett a betétesek kívánságának. A kiküldött négyes bizottság már ma délután megkezdte munkáját a bankban.

(Arad, nov. 15.) Mai számunkban közöltük az Egyesült Bank betétesei által vasárnap, a város háza kistermében tartott gyűlésének lefolyását. Megirtuk, hogy a meglehetősen izgatott hangulatú gyűlés határozatait a megválasztott négy tagú bizottság közölte az Egyesült Bank igazgatóságával, amely tegnap este tárgyalta a betéteseknek azt a kívánságát, hogy részt akarnak venni a bank státusának megállapításában és a felszámolás lebonyolításában. Az igazgatóság döntését ma délelőtt közölték a betétesekkel, akiket ez alkalommal a vasárnapi gyűlésen megválasztott tizenkettes bizottság képviselt.

Karton Aladár vezérigazgató közölte a betétesekkel, hogy az igazgatóság jogosnak és méltányosnak ismerte el a vasárnapi gyűlésben felmerült azt a kívánságát, hogy a betétesek betekintést nyerjenek a bank üzleti könyveibe, valamint tisztán lássanak az aktívák tekintetében. — Ezért az Egyesült Bank igazgatósága készséggel hozzájárul ahhoz, hogy az e célra delegált négyes bizottság részt vehessen a státus megállapítására most folyó munkálatokban.

A betétesek megjelent képviselői és a bank vezetősége között ezután hosszabb eszmecsere indult meg a közös munka technikai keresztülvitelét illetően, de a felek végül is minden pontban megegyezésre jutottak. A vita befejeztével úgy határoztak, hogy a munkabeosztás megállapítása

végül délután a négyes bizottság megjelenik a bankban. Ez meg is történt és ma délután a betétesek képviselői már el is foglalták a helyüket, ahol minden képességükkel a megbízók közös érdekeit fogják képviselni. Az Egyesült Bank státusának megállapítása tehát a betétesek teljes ellenőrzése mellett fog lefolyni és ez a körülmény minden bizonnyal csillapítólag fog hatni a felzaklatott kedélyekre.

Halál a lóversenyen.

Egy bécsi istálló tulajdonosának tragikus halála a freudenauai versenyterén.

(Az Aradi Közlöny bécsi tudósítójának távirata.) A freudenauai lóversenyen tegnap délután izgalmas jelenet történt a mázsálónál. Ott állott többedmagával Münzer-Münzbruck Frigyes versenyistálló tulajdonos és földbirtokos, aki a harmadik futam előtt oda jött lovának, a Rózsalovagnak mázsálásához. Ez a futam hendikep volt két évesek számára és Rózsalovagot favoritnak tartották. Mikor a lovat még mindig nem hozták, Münzer Frigyes izgatottan nézett ki a mázsálóból és türelmetlenül kérdezett mindenkit, hogy hol van az ő lova. Egyszerre elsápadt, megtántorodott és elterült a földön. Még mielőtt orvosi segítség érkezett volna, meghalt. Szívrohamból halt meg.

Különös támadás

az aradi Maroshidfőnél.

Két aradi ember levetkőztette egy haragosát, akl ruhátlanul ment haza kisszentmiklósi lakására.

(Arad, november 15.) A napokban érdekes feljelentés érkezett az aradi államrendőrségre. Gulcsi György kisszentmiklósi lakos a kora reggeli órákban, amikor még csaknem teljes sötétség uralkodott, gyalog jött át Aradra az ujaradi hidon. Amikor az aradi partra ért, a homályból hirtelen két férfi termelt előtte, akik életveszélyes fenyegetésekkel követelték, hogy vetkőzzék le. A megrémült ember menekülni akart, a két támadó azonban lefogta és erőszakkal letépte róla ruháit. Gulcsi kiáltani akart, de a támadók azzal fenyegették, hogy ha egy szót szól, megölik. A szerencsétlen emberen csak az alsó fehérneműt hagyták meg a rablók, akik zsákmányukkal elmenekültek. A fagyos reggelen Gulcsi félig meztelenül bandukolt haza és miután kiheverte az izgalmakat és a hiányos öltözete miatt bekövetkezett hűlést, jelentést tett a támadásról a kisszentmiklósi csendőrségnek és az aradi államrendőrségnek.

A sötétségben a megtámadott ember nem látta támadói arcát, azonban hangjukból két aradi haragosát vélte felismerni. A bement adatok alapján a rendőrség megindította a nyomozást és sikerült letartóztatni Laszken Sándort és Laszken Györgyöt, akik beismerték, hogy a támadást ők követték el. A letartóztatottak azt állítják, hogy a támadást nem rablási szándékból követték el, hanem mert Gulcsi régi haragosuk és így akartak rajta bosszút állani. Mindkettőjüket átkísérték az ügyészség fogházába.

Autómaximálás Aradon.

Nem változtatják meg az élelmiszerárakat. A bizottság a taxiutók ügyében elhajasztotta a döntést.

(Arad, nov. 15.) Ma délelőtt tartotta ülését az aradi maximáló bizottság dr. Marcovici Vince helyettes polgármester elnöke alatt. Elsősorban megállapították, hogy a buza ára ebben a hónapban változatlan és így változatlanul megmaradt a liszt és a kenyér ára is. Utána a mészárosok kérvényét vették tárgyalás alá. A mészárosok kérték, hogy a borjú és sertéshus árát 2—2 lejre emeljék fel, azonban a bizottság nem teljesítette a kérelmet, ellenben a növedékmárhahus árát 21—23 lejről 24—26 lejre emelte fel, míg a többi árát változatlanul hagyta. A bérkocsi-tarifát és a szállodai árakat is meghagyták. Ezután sor került az autótaxi maximálására. Dirlea Vazul gazdasági tanácsos referációjában megállapítja, hogy a maximálás csak kilométerekre szólhat és hozzátette, hogy az előzetesen eszközölt számítások azt mutatják, hogy a vállalkozó-cég jogosan számíthat kilométerenként 15 lejre. Az eszközölt számítások szerint ugyanis a cégnek kilométerenként 11.60 lej rezsiköltsége van és az amortizáció még külön tételet jelent. A cég képviselője megjegyezte, hogy az autótaxi-vállalatot a cég nem is akar nyereszkesíteni, miután csupán az a cél vezet, hogy megismertesse Arad közönségével a Berliet-autógyár autóját. A 15 lej kilométerenként épen csak arra elég, hogy a tényleges rezsit fedezze. Marcovici úr. kijelentette ezután, hogy az autótaxikat nem lehet egynívóra helyezni a bérkocsikkal, majd azt is konstatálták, hogy az aradi taxi különben is olcsóbb, mint a timisoarai és oradeamarei autótaxi. Hosszas vita után végre abban állapodtak meg, hogy az autótaximaximálást pénteken eszközlik s az ülésre Schapira Astra-gyári igazgatót és Kaufmann Kamil gépüzemigazgatót hívják meg szakértőként. Ezzel a maximáló ülés véget is ért. Az autótaxi kilátásba helyezett maximálására vonatkozólag az általános felfogás az, hogy nem szabad a bérkocsisok érdekeiért ezt a modern közlekedést megbénítani. Az aradi közönség elég sokáig volt az aradi bérkocsisoknak kiszolgáltatva és ha azok most látni fogják, hogy komoly konkurenciák támadt, annak bizonyosan csak a közönség látja majd a hasznát.

Feloszlatott aradmegyei községtanácsok.

Aradvármegye interimár bizottsága átvette az ügyek intézését. — A mai első ülésen több községtanács feloszlatására tett javaslatot.

(Arad, november 15.) Ma délelőtt vette át hivatalát Aradmegye interimár bizottsága, amely már ma délelőtt megtartotta első ülését. Georgescu János prefektus elnökletével. Az ülésen résztvettek Nasta Victor, dr. Krenner Miklós és Verisan Romul, a jegyzői tisztelet Petrutiu Aron megyei főjegyző töltötte be. A prefektus ünnepélyesen üdvözölte az interimár bizottságot, amely mátol fogva Aradmegye vezetőségét reprezentálja, majd megkezdődött az első érdemleges ülés. Az interimár bizottság elsősorban javaslatot tett a prefektusnak arravonatkozólag, hogy Siclau, Talpos, Vanatora, Araneag, Zimanducz, Josasel, Misca községek tanácsait oszlassa fel. A felsorolt községtaná-

csok egyrésznél ugyanis súlyos szabálytalanságokat és visszaéléseket konstatáltak, más községeknél pedig a tanács tagjai oly nagy számban mondtak le hivatalukról, hogy nem lehet kiegészíteni a tanácsot és így a közigazgatási törvény rendelkezései értelmében fel kell azokat oszlatni és új választásokat elrendelni. A bizottság egyben azt a javaslatot is előterjesztette, hogy Székudvar és Seitin községekben időközben történt választásokat hagyja jóvá a prefektus. Georgescu János prefektus kijelentette, hogy áttanulmányozza az ügyeket és legközelebb dönt. Több kisebb jelentőségű ügy elintézése után az interimár bizottság első ülése véget ért.

Magyar küldöttség egy ősi angol kastélyban.

Hogyan fogadta Rothermere lord az előtte tisztelgő magyar delegációt. — Ünnepi ebéd paprikás csirkével. — Tokaji boros pohárköszöntők. — Rothermere Amerikába utazik.

(Az Aradi Közlöny londoni tudósítójának távirata.) A Saint James Courton, London szívében, az angol trónörökös palotájának közvetlen szomszédságában áll az ősrégi Warwick-House, ahol egykor a Warwickok tanyáztak évszázadokon keresztül, s ahol most lord Rothermere fia, Edmond Harmsworth képviselő lakik. Ebben az ódon palotában fogadta lord Rothermere azt a magyar küldöttséget, amely a Magyar Revíziós Liga megbízásából átadta a Daily Mail tulajdonosának azt a huszonöt díszes kötetet, amelybe egy millió és 275 ezer magyar aláírást, az egész magyar nemzet hálájának kifejezését gyűjtötték egybe lord Rothermere számára.

Az elsőemeleti nagy dohányzó parkranyiló ablakai mellett hosszú, keskeny régi misemondó ruhával leterített asztalt állítottak fel s fehér lilomokkal megrakott nagy virágvázák s ősi, hatalmas gyertyatartók mellé tették a huszonöt érdekes kötetet. A keskeny asztal mögött lord Rothermere foglalt helyet lilabárony karosszékeben s úgy fogadta a magyar delegációt, amely a kitűzött időben pontosan háromnegyed egykor lépett a nagyterembe a magyar sajtó képviselőinek kíséretében, Vermes Béla és Nagy Emil vezetése alatt.

Mindenki leketében, a hangulat ünnepélyes. Vermes Béla néhány mondattal üdvözi a lordot, mire néhány meleg keresetlen szó hangzik el válaszképen — az obligát fotográfálás kezdődik magnéziumfény mellett s utána lord Rothermere fia kíséretében a Warwick House földszinti nagy ebédlőtermébe invitálja löncsre a meghívottakat. Az ebédlőterem díszes nagy asztalain kosorokban gyönyörűen viruló piros rózsák, piros-fehér-zöld selyem szalagokkal díszítve s mindenkinek helyén díszes kartonpapírra nyomtatott fehér meghívó, lord Rothermere lilába nyomtatott lordi koronájával, előtte nagy R betűvel s a második oldalon a francianyelvű menü. A minden meghívott nyomtatott nevével ellátott menükártya szövege a következő volt:

Presentation of National Address by Hungarian Delegation Luncheon Warwick House, St. James London, S. W. Thursday, November 10 th. 1927. És a második oldalon a menü: Caviar, Filets de Sole Mircille, Poulet sauté á la Hongroise, Pommes et Légumes, Selle d'agneau roti Salade, Ananas Royal Biscuits fins.

A kaviar előtt cocktailt szolgáltak fel frakkos inasok, majd az egyes fogások mellé — melyek között nagy lelkesedést keltett a kedves figyelem: paprikáscsirke galuskával — francia fehér bort és francia pezsgőt ittak a vendégek. Majd közvetlenül a dessert előtt egy sor pincér hófehér szalvétába burkolt tokaji boros üvegeket hozott be az ebédlőterembe, és a mikor a remek tokaji bor a régi, metszett poharakban csillogott, a tokaji-boros poharat kezében magasra tartva egymásután kétszer állott fel Rothermere lord, hogy az angol királyt, majd Horthy kor-

mányzót köszöntse fel. E tisztelgés után került sor a feketekávéra s nyugati szokás szerint a pohárköszöntőkre is. A tokajiboros poharat kezében tartva, először Nagy Emil emelkedett szólásra. A beszéd, amelynek vége könnybe fulladt, mély hatást tett a megjelentekre, akik a beszéd után felállva ünnepelték Rothermere-t és Nagy Emilt. Lord Rothermere emelkedett ezután szólásra s ugyancsak tokaji borral telt serleget kezében tartva, hosszabb beszédben köszöntö meg a magyar delegáció látogatását és a magyar nemzet ajándékát.

Éljen Magyarország! — fejezte be beszédét magyarul Rothermere, mire a megjelentek egyszerre felpattantak helyükről s magyarul kezdték élnenezni a lordot. Ezután még Harmsworthnak köszönték meg a magyar delegátusok szíves vendégszeretetét, mellev palotáját ez ünnepélyes átadás rendelkezésére bocsátotta, ezután lord Rothermere asztalt bontott. Még félórai beszélgetésre újból az elsőemeleti nagy dohányzóba gyűlt össze a társaság, ahol Csók István remek festménye volt kiállítva. A vendégek még elbeszélgettek a lorddal és fiával, megszemlélték a dohányzó egyik díszét, egy Greco-fejet s csak négy óra után kezdett lassan oszlani a társaság. Lord Rothermere, aki november 18-án két hónapra Amerikába utazik, mindenkitől külön-külön vett szívélyes bucsut, fia Harmsworth képviselő pedig a szíves hívásokra kijelentette, hogy talán már a közeljövőben Magyarországra utazik. Négy óra már régen elmúlt, amikor a magyar vendégek a Warwick House-ból eltávoztak s a Daily Mail autói minden vendéget külön hazavitték a szállásukra.

Bécsi művészpár tragédiája

Ralph Benatzky és Josma Selim majdnem szénmérgezésnek áldozatai lettek.

(Az Aradi Közlöny berlini tudósítójának távirata.) Véletlen szerencsének köszönheti dr. Ralph Benatzky bécsi neves komponista és felesége Josma Selim, a világhírű kabaréművésznő, hogy biztos haláltól megmenekültek. Tegnap délelőtt 11 órakor szobaleányuk bement felkölteni őket s akkor vette észre, hogy a hálószoba tele van széngázzal s a házaspár eszméltlenül fekszik ágyában. A mentők Benatzkyt és nejét a Grunewald-szanatóriumba vitték. Mára annyira javult az állapotuk, hogy tul vannak az életveszélyen, de még hosszabb ideig kénytelenek orvosi ápolás alatt maradni. A művészházaspár Lichterwaldban lakik egy villában és pénteken este erősebben fűtette be a hálószobáját, mint rendesen, mert hidegre fordult az időjárás. Az volt a szerencse, hogy a hálószoba ajtaja nyitva maradt, mert különben a széngáz megölte volna Benatzkyt és nejét. A mentők csak két óráig tartó élesztési kísérletek után tudták eszméletre téríteni a művészházaspárt.

Aradi vadászok — hiénalesen.

Az aradi Junó-vadásztársaság nagysikerű vadászkirándulása a marosi erdőkben.

(Arad, november 15.) Kedves, didergős őszi reggel. A nappal szürke fényhírnökei még félénken bujkálnak a homályos uccák busorain és Arad terein már ébrednek a vásári, nyüzsgő élet. Csikordulnak a kapuk zárjai és a kitaruló ajtókon sietős léptekkel furcsa, titokzatos emberek surrannak tova; vállukon fegyver, hátukon tarisznya és derekukon patronáska. Arad főterén, a Városi kávéház előtt gyülekezik össze ez a különös társaság, melynek tagjai mindnyájan elszánnak látszó, fegyveres emberek, akik bizonyára nem ijednek meg saját árnyékuktól. Megszólal egy mély férfihang:

— Mindnyájan itt vagyunk?...

— Igen — felelt rá halkán valaki — már összeszámoltam a tagokat.

A sarki rendőr álmosan figyel, aztán faszánja magát és csöndes, nyugodt léptekkel közeledik a társaság felé. De a dologból nem lett igazoltatás, mert az összegyűltek egy perc alatt a várakozó autókban teremték, amelyek gyors iramban elrobogtak velük az állomás felé. A rendőr derekára teszi két kezét, rándít egyet a jobb vállán, azután óvatosan szét néz és gyorsan rágyújt egy cigarettára.

Már derengeni kezd és lassanként kibontakoznak az arcok a homályból. Az első automobilon mindjárt ráismerünk Zádor Imrénére, akin elegáns sportruha feszül. Ott vannak dr. Hotoran Viktor, dr. Lutai Kornél, dr. Borneas Gyula aradi ügyvédek. Megismerjük Zima Tibort, dr. Nichi Lázárt, Stana Traiant, Muntean Viktort, Meschini Gézát, Braun Lászlót, Blaskovits Istvánt, Binder Gyulát, Simay Aladárt és Zborovszky Pált. Voltak még többen is, de az autók olyan gyors iramban haladtak, hogy nem sikerült őket megismernünk. A fegyveres társaság Maroscicsér felé robogott, ahol az automobilon a csicséri erdő közvetlen közelében állottak meg. Most már kezdett világosodni és világos lett az is, hogy Nimród ivadékai, akik Aradon a Junó-vadásztársaság nevét viselik, akarták a csicséri erdő vadjait kipusztítani. El kell árulnunk azt is, hogy az a hír terjedt el, hogy a Kludsky-cirkusz fenevadjai a csicséri erdőben szereztek volna maguknak szállást. Csak a szenvedélyes vadászok tudják azt igazán megérteni, hogy mit jelent egy kis veszéllyel fűszerezett vadászat: hiénát és farkast várni a puskacsó elé.

Meschini Géza azzal az eltökélt szándékkal kapta vállára puskáját, hogyha török-szakad, még élete árán is, leszámol azzal a hiénával. Egész életében megmagyarázhatatlan averzióval viseltetett a hiénák iránt. Itt volt az alkalom, hogy kitölthesse bosszúját. Stana Traian az egyik farkasra nyújtotta be pályázatát. Kijelentette, hogy még a mai napon farkasvért akar látni. Hiába akarták lebeszélni róla, nem volt hajlandó elállni szándékától. Binder Gyula a legerélyesebben tiltakozott ama megnyilvánuló szándék ellen, hogy vízimadarakra vadásszanak, mert undorodik minden olyan lénytől, amely képes arra, hogy életének nagyrészét vízben töltsse. Miután a társaság tagjainak sikerült mindenben megegyezni, kezdetét vette a vadászat. A harminc tagból álló hajtócsapat már körülkerítette az erdőt s a vadászok elfoglalták kijelölt helyeiket. A távolból hallatszott a hajtók kurjongatása. Az erdő fölött rémült madarak röpködtek; a varjak dühös káromással szidták az embereket, akik betolakodtak birodalmukba és megzavarták nyugalmaikat. Drr... — Mi az? Mi történt — kíváncsiskodtak. — Ki terítette le az első vadat? Semmi... Braun Lászlónak, aki most van először vadászatán, véletlenül elsült a puskája. Bum... drr... bum..., most már sűrű egymásutánban döbbennek a fegyverek és a hajtók nemes ambícióval üzik a vadakat a puskacsó elé. A szétnyíló bokrok közül ijedszemű özek tűnnek fel, azután megfordulnak és kétségbeesett bakkugrásokkal menekülnek. Szegények: Ők ma még nyugodtak lehetnek, nem érkezett el az ő idejük. A nyulak ötösével-hatosával szaladnak el a vadászok előtt. Bum... durr... A golyók találják és a nyul halálos sebével háromszor fordul

meg a levegőben, hogy azután holtan terüljön el az ősz-színezte, lehullott faleveleken.

Valaki felsikoltott. A vadászatot egy percre lefújták, mert nem lehetett tudni, hogy mi volt ez a sikoltás. Egy farkas helyett megsebzett hajtójé-e, vagy egy vadász örömsikoltása, aki tényleg eltalálta a farkast? Minden elcsendesült és kiderült, hogy Meschini Géza kiáltott fel örömeiben:

— Gyerekek! Vivát!!! Agyonlöttem a hiénát!!!

Nagy volt az öröm. Sőt egyesek az első percben irigyelték is Meschini vadászszerecséjét. De aztán kiderült, hogy tévedés volt a dologban. Meschini nem hiénát, hanem egy jól fejlett nyulat lőtt. Mindenki kacagott. Egyik rosszmájú ügyvéd azt állította, hogy a hiénának nézett nyul különben is már agyon volt löve, amikor Meschini rásütötte puskáját. De ez nem volt igaz, csak az irigység beszélt belőle. E kedves humoros epizód után tovább folyt a vadászat, amelynek legnagyobb szenzációja délig azt volt, hogy Braun László, a kezdő vadász, egy gyönyörű rókat terített le. Mielőtt az ebédhez ültek volna, fel kellett avatni Braun Lászlót, aki terítékre hozta első vadászszákmányát. Braun László ugyan kér-

vényt nyújtott be a vadászat vezetőihez, hogy most az egyszer tekintsenek el az ő szokástól, ő anélkül is felavatottnak érzi magát. Stana Traian ez ellen tiltakozott, mert a legutóbbi vadászatán őt avatták fel, úgy, hogy másnap alig tudott leülni. A vita hevében Stana hirtelen a földre terítette Braun Lászlót, a kin minden tiltakozás ellenére végrehajtották a felavató processzust; akinek nem volt vadászskése, az egy fenyőgalyat vett igénybe. Nagyon jól mulattak. Még Braun László is. Kedélyes ebéd kezdődött. A társaság ivó tagjai elhatározták, hogy külön helyezkednek el, elbujnak egy tisztáson, nehogy Binder Gyula felfedezze őket. Róla ugyanis köztudomású, hogy nem bírja az italt — ha más issza. Binder Gyulának azonban kitünő a szaglása. Hamarosan megérezte a borszagot és elindulva megtalálta a bujkálókat. Kivett zsebéből egy kis pohárkát:

— Nem akarok ma sokat inni, csak ezt töltsétek tele.

És amint töltsétek, a pohár szétnyílik, megnyulik és pontosan egy fél liter bort nyel el. Binder Gyula egy hajtásra kiűritette a varázspoharat. Ebéd után folytatták a vadászatot, amely a legkedélyesebb hangulatban és gyönyörű eredménnyel alkonyatig tartott. — Százhuszonnégy nyul, három róka és egy kifejlett sas került terítékre. Így fejeződött be az aradi Junó-vadásztársaság vasárnapi vadászata — a Kludsky-fenevadak után. (p. g.)

Prágában is lelepleztek egy kötvényhamisító bankot.

A francia államügyész nem akarta vállalni a vád képviselőt. — Ujabb fordulat várható a világbotrány ügyében. — Budapesten diszkréten folyik a nyomozás. — Kihallgatják Blumenstein sógorát.

(Az Aradi Közlöny párisi tudósítójának távirata.) A magyar kötvényhamisítás ügye mindinkább dagad és egyre újabb adatok kerülnek a rendőrség kezére. A vizsgálóbíró folytatja a kihallgatásokat, amelyeknek alapján most letartóztatták de Boyenval párisi bankárt. Boyenval kihallgatása során beismerte, hogy a francia bélyegzőt rátette azokra a magyar címletekre, amelyeket barátja Tovhini Simon neki átadott. Beismerte azt is, hogy a címletek 1921. előtt is birtokában voltak. A lapok nagy cikkeiben foglalkoznak a Credit Lyonnais szerepével. Megírták, hogy a banknak nagyon gyanús a szerepe ebben az ügyben, úgy, hogy a magyar állam perelheti kártérítésért a bankot.

A magyar kormány ügyvédje Brunet professzor ma nyilatkozott az ügyről a lapoknak s kijelentette, hogy ugylátszik a vádlottak olyképen akarnak védekezni, mintha jóhiszeműen csinálták volna a dolgot. Ez azonban nem áll meg, mert cselekedetük kétségtelenül kimeríti a csalás törvényszerinti definícióját. Valótlan az, hogy a hamisítványok könnyen felismerhetők. Ő maga két fotografiát látott, amely tanuskodik a hamisítványok nagyszerű voltáról. Az Est értesülése szerint a francia államügyész nem akarta átvenni Blumenstein ügyében a vád képviselőt és csak akkor tette meg, amikor már nem tudott előle kitérni. Holnapra érdekes fordulatok várhatók az ügyben, amelynek a szenzációi korántsem merültek ki.

A prágai jelentések szerint a Pravo Lidu lap újabb, nagyszabású kötvénycsalásról ad hírt, amelyet egy prágai nagybank követett el a magyar és osztrák hadikötvényekkel. A leleplezések szerint a pénzintézet a régi monarchia hadikötvényeit lebélyegzetlenül vásárolta össze és jegyzékbe vétette, mint cseh állampolgárok tulajdonát. Míg a pénzügyminiszteriumban rájöttek a csalásra, a bank körülbelül 100 millió cseh koronát keresett. Az ügyben interpelláció készül a képviselőházban.

Párisból jelentik: Az Oeuvre szerint a hamisítványok számának pontos megállapítása legalább két hónapot vesz igénybe, mert össze kell hasonlítani a Credit Lyonnais által beváltott címletek statisztikáját a magyarországi címletek kimutatásával. A Figaro szerint a bíróság Blumenstein és védője jelenlétében felbontotta a címleteket tartalmazó lepecsételt csomagokat. A vádlott bele igyekszik keverni az ügybe más olyan társulatokat is, amelyek a címletek lepecsételésével foglalkoztak, így a magyar kormányt is.

Budapesten a kötvényhamisítás ügyében gyorsan folyik a nyomozás. Pesthy igazságügyi miniszter kijelentette a pénzügyi és igazságügyi bizottságok ülésén, hogy minden meg fog történni a bűnösök kiderítésére. Ha vannak köztük magyarok, akkor azok elveszik méltó büntetésüket. A főkapitányságon nagy diszkrécióval folyik a nyomozás. Blumenstein Pesten tartózkodó sógorát is ki fogják hallgatni, aki tőzsdebizományos. A parlament pénzügyi és igazságügyi bizottságában Hajós Kálmán erőlyesen visszautasította a Matin rágalmét, a mely azzal gyanúsítja meg ismét a magyar kormányt, hogy annak idején a frankhamisítókat fedezte. Lehetetlen ilyet állítani — mondotta, — amikor a frankhamisítás bűnösei most is börtönben ülnek. Felvilágosítást kér a pénzügyminiszteről ebben az ügyben.

Bud János pénzügyminiszter erre ismertette a lebélyegzés technikáját s kijelentette, hogy ma még lehetetlen pontos képet adni a kárról, amit a hamisítás okozott.

Aradváros tisztviselői

kevesebb fizetésemelést kaptak. A pénzügyi osztály pótlólag adja ki a különbözetet. — Aradváros permanens bizottsága előkészítette a pénteki tanácsülést.

(Arad, nov. 15.) A permanens bizottság mai ülésén a pénteki tanácsülést készítette elő. Berzován János, a pénzügyi szolgálat főnöke előterjesztette az ülésen azt a táblázatot, amelyet a hitelnyitásokról készítettek. Eszerint 1.464.500 lej hitelt nyitnak különböző célokra, amelyek között szerepel a tisztviselők fizetésemelése, a népszámlálás költségei, a jégverés által bezuzott ablakok megcsináltatása, a nyomtatványok költsége és a nyugdíjasok nyugdíjtöbblete, amely körülbelül félmillió lejt tesz ki. Olariu István városi titkár szólalt fel ezután és elsősorban leszögezte, hogy a tisztviselők fizetéstöbbletét kiutalták, anélkül, hogy a permanens bizottság azt approbálta volna. Azonkívül a fizetéstöbbletek kiszámításánál hiba csuszott be, mert minden tisztviselőnek 20 százalékkal kevesebbet fizettek ki, mint amennyi a törvény értelmében járt volna. A törvény ugyanis kimondja, hogy a speciális tisztviselőknek a fizetés emelés 80 százaléka adandó ki, ez azonban nem vonatkozik a többi városi tisztviselőkre, akiknél azonban szintén levonták a 20 százalékot. Berzován János, a pénzügyi szolgálat főnöke kijelentette, hogy a számvevőség már rájött a hibára és most reparálja is azt. A permanens bizottság tudomásul vette a választ és ezzel az ülés véget ért.

H I R E K.

Az síró kávémérők meg az tántz.

(Az Aradi Coderből.)

Keddenként vala Strás és a fogaknak 6 tsikorgatása, amikor is megjöve nemes Arad városába az magas Guberniumnak 6 Rendeltye, amely szerént tilos volna a tántz az város ollyas helyein, ahol is kávé mérnek ki vala az tisztos polgároknak és még tisztesebb fehérszemélyeknek. Különösképen pedig az kávémérési helyek tulajdonosai, az kávémérők stánkozának vala mondván délfarantziás dialektusban:

— Ajvé! . . . Még tsak ez hiánya nekünk, szegény embereknek. Most mehetünk koldulni az sarkokra ahol eleddig tsupán illetlen fehérnépeket szólíthatott meg vala az pajzán polgár.

Ilykép nyafogának ők és sűrűn molesztálgaták az újságok tsinalóit, mondván nekik:

— Tegyenek valami tsodás dolgot a nemes és vitélő urak az érdekünkben a jó Isten is megáfandja kegyeteket, hogy egyébről ne is beszéljünk.

Multak az napok és holnapok, amikor is egyszer az történe, hogy lecsusza amaz Gubernium, amely az tiltást elrendelé — mondják, hogy ebben hala meg — és liberálisabb erányzat kerekedvén az kormány rudjához, nem őrizék már oly veszedelmesen az polgárok erkölceit, látván, ugys igencsak fölösleges dolog az. Mert hiszen igaz, hogy ha nem őrizék, szakadoznak vala az dicső női erények, de ha őrizék, hát még jobban szakadoztak vala az homályosságban. Ilyenformásan tehát kimondatott vala az szentencia, hogy minden ollyas helyen szabad a tántz, sőt ama sajátságos rángatózás is, amelyet csárlesztónnak neveztek vala az bönadrágos ifjak, ha azt megkérelmezendik az rendek őreinek.

Közhirre tétetvén ez nemes intézkedés, támada erős öröm az rövidhaju leányzók deszkához hasonlatos kebelében és derék anyjuk térdenfelüli szoknyájához dörgölözvén, imigy sóhajtanak vala az éjben:

— Na, most már könnyebb lesz horogra keríteni egy palit, mint eddig, hala annak a jó istennek.

Ekkor azonban holmi misztikus dolog történt vala. Hejába menének az kávémérők az rendek őreihez, az tántzolás engedélyezése mián, ottand nem tudnak vala az böles intézkedésről semmit. Mondák vala pediglen többiben az kávémérők és tántzos fehérnépek, hogy hát minden némü más városokban már régóta igencsak erélyesen tántzolának az bohó ifjak és még bohóbb vének, mint példának okáért Váradon, Temesváron és egyebütt, mtsodás dolog legyen is tehát az, hogy auzgewélt Aradon nem lehet?! Mire felelék a rendek őreinek, hogy lehetséges, hogy az így legyen, sőt láttak vala az fránya helyeken illyesmit, de h e v a t a l o s a n nem láttak és nem tudnak vala az dologról semmit.

Végre is igen unta vala már az sírámoikat és panaszlásokat az rendnek prefectje és távirást erányított az guberniumhoz, hogy hát mi is legyen most már: legyen-e Aradon is tántz vagy sem? Vagyon pedig mostanság nagy izgalom és hüvelykeknek 6 szoritása, hogy mit mondanak majd az magas helyen. Talántán mondanak vala valamit, talán nem.

O tempora, o mores! . . . Mégis tsak külsőlegos város ez az Arad. Vagyon is véle büszkélkedni valónk töméntelen. Tsak meg ne ártson valahogy . . . A kiknek fülei vagynak lássák, akiknek szemei vagynak hallják.

(Még az Aradi Coderből István segedelmével.)
Ernestus Főhaly.

— Hídeg idő, havazással. A Meteorológiai Intézet jelenti: Olaszország felett depresszió fejlődött, amely hazánkra is kiterjeszkedett. A régi depresszió Oroszország felett tartózkodék és centruma (748 milliméter) Szent-Pétervár felett van. Az északról megindult hideg légtömegek kiterjeszkedtek egész Európára, ahol a szárazföldön a hőmérséklet mindenütt a fagypontra alá süllyedt. Francia- és Németországban mínusz 5, mínusz 6 fok Celsiusot is mutat a hőmérő, Skandináviában pedig a hideg a nagy légnyomás és éjjeli kisugárzás ál-

tal a mínusz 20, mínusz 30 fokot is meghaladja. A nagy légnyomás magva különben az angol-francia partvidék felett terül el. Hő-prognózis: Változókéony hideg idő, még sok helyütt havazással.

— Comsa püspök Lugoion. Dr. Comsa György aradi püspök tegnap délelőttre hivta egybe Lugoira a püspöki egyházmegye idei gyűlését, abból az alkalomból, hogy Popoviciu György lugoji főesperes most tímeplí lelkész szolgálatának negyvenedik évfordulóját. A gyűlés alkalmával melegen ünnepezték a jubilánst, aki hosszabb ideje súlyos beteg. Tegnap délelőtt 10 órakor kezdődött meg az egyházmegyei gyűlés és ezzel kapcsolatban a jubilaris ünnepe. Comsa dr. püspök fényes papi segédlettel misét pontifikált, majd átvonultak a templomból a közgyűlési terembe, ahol a szokásos formaságok közepette megtartották a gyűlést s megállapították az egyházmegyei kongresszus tárgysorozatát.

— A Béke-társaság száz éves. Berlinből jelentik: A Bertiner Tageblatt arról a kétség-telenül érdekes hírről értesül, hogy a washingtoni Béke-társaság fennállásának századik évfordulója alkalmából a jövő évben Clevelandba meghívja Stresemann, Briandot, Seipelt és Titulescut, hogy tartanak beszédeket. Hír szerint a meghívások már meg is történtek, sőt a meghívottak már megígérték részvételüket.

— Első hó . . . Ma délután pontban négy órakor igen csendesen szemezni kezdett az eső. Néhány pillanat múlva azonban érdekes metamorfózis ment végbe. A vékony esőcseppeket apró hópelylek váltották fe. Havazni kezdett. Félénken és bátortalanul szüflongtak a kis pilék: így szokott kopogtatni a leány az ajtón, mikor az első randevura jön el. Alig hallani. Ezeket a pelyheket is alig lehetett látni. De azért mégis valóság volt, hogy hullottak, noha pillanatok alatt elolvadtan, feketére festették az aszfaltot, fehér helyett, akár az eső. Az emberek aggódva szöttek a komoran barna égre, amely fenyegetően hirdette, hogy a szép, tavaszos napok után hirtelen nyakunkba szakadt a tél minden bajával: a legnagyobbodott gondokkal, fűszerezéssel, munkanélküliséggel és sok más mindennel. Lehet, hogy holnapra nem lesznek még fehérbundások a háztetők és esetleg áthatóan nedves novemberi eső fog ismét permetezni, de a mai délutáni égi jel azért valóság marad. Havazott ma délután Aradon. (v.)

— A magyar hadikölcsön-károsultak segélyezése. Budapestről táviratozzák: Ma nyújtotta be Vass népjóléti miniszter a hadikölcsönjegyzés miatt tönkrementek segélyezéséről szóló javaslatot, amely szerint csak azok részesülnek a segélyben, kiknek évi 1000 pengőnél kisebb jövedelmük van. A hadirokkantak, hadiözvegyek és többgyermekes családapáknál 1500, illetve 2000 pengő a határ. A legmagasabb segély évi 1200 pengő, mit legfeljebb három évig kaphat az illető. A három év leteltével újból kérvényezheti a segélyt. A javaslatot kiadták a pénzügyi bizottságnak.

— Az új Hudson-alagút felavatása. Newyorkból jelentik: Tegnap avatta fel Coolidge elnök az új Hudson-alagutat, amely Newyorkot Jersey City-vel köti össze. A felavatás úgy történt meg, hogy az elnök washingtoni íróasztalán villamos-szerkezet volt felállítva, amelynek aranykulcsán egyet csavart, mire az alagutat elzáró rekesz Newyorkban kinyílt. Az alagút 2780 méter hosszú és építése 48 millió dollárba került.

— Borzalmas szerencsétlenség egy bányafőten. Brüsszelből jelentik: A lüttichi bányakerület egyik tárnájában tegnap leszakadt a lített. A lítettben levő 35 munkából 22 súlyosan megsebesült, öt meghalt.

— Egy kiskilott tehervonat miatt tegnap a Simplon Aradon át közlekedett. Pietra Oit és Craiova állomások között vasárnap délután egy tehervonat kiskilott, amelynek következtében tíz kocsi teljesen összetört. Emiatt a Simplon, amely este indult el Temesvárról Bucuresti felé, csak Lugoig folytathatta útját, mert innen visszafordították és Aradon át bonyolította le a forgalmat. A Bucurestiből induló Simplon vasárnap este pedig Erdélyen át közlekedett a regáti karambol miatt. A kiskilás következtében megrongált pályát rendezték és most már megint a rendes útvonalon közlekedik a bucuresti-temesvári Simplon.

— Hamis esküvel védett volt miniszter. Bucurestiből jelentik: Popovici Mihály volt miniszter ma bűnvádi feljelentést tett a Vilto-
szul ellen, mert a liberális lap azt állította, hogy hamisan esküdött a hadikölcsön ügyén.

— Ügyillkos lett az olasz szabadkőművesek nagymestere. Rómából jelentik: Az olasz szabadkőművespáholy egykori nagymestere, Raul Palermi ügyillkos lett. Állapota reménytelen.

— A román-magyar optárs-pör a Népszövetség előtt. Genéből jelentik: Tegnap megállapították a Népszövetség decemberi ülésének napirendjét. Az ideiglenes tárgysorozat szerint az ülésnek napirendjének 14-ik pontja lesz a román-magyar optárs-pör. A bírtokpernek egy igen érdekes epizódja történt Párisban. Az Action Françaiseban Lapredell jogtanár a magyarok álláspontja mellett foglalt állást, mire a francia külügyminisztérium fel-szóllította, hogy vagy mondjon le minisztériumi jogtanácsosi állásáról, vagy tartózkodjék a szabadvélemény nyilvánításától politikai kérdésekben. A tanár bejelentette, hogy véleményét fenntartja és lemondott állásáról.

— A lipovai (lippai) zárdatemplom 25 éves fennállásának jubileuma. A lippai zárdatemplom 25 éves fennállásának alkalmából vasárnap, november 20-án jubileumi egyházi ünnepség lesz Lippán. Az ünnepélyes istentiszteletet Hold Adám plébanos celebrálja, az ünnepi beszédet Trefán Timoteusz dr. rendfőnök tartja. A jubileumi ünnepség alkalmával kerül sor a kis Szent Terézia-szobor felszentelésére is, amit a Maria-kongregáció ajándékozott a Misszióegyesület útján a zárdatemplomnak.

Feltűnő elegánsan és meglepő olcsón öltözködjön a
"VICTORIA"
női confectio divatházból Arad, a Daciával szemben.

— Ismét elsüllyedt egy gőzös. Bombayból jelentik: A parti járatozat teljesítő Tukarám gőzös tegnap a nagy viharban elsüllyedt. A gőzös utasaiból csak heten menekültek meg, 165 ember a vízbe fullt.

— Tragikus tréfa a revolverrel. Szegedről jelentik: Tragikus módon tejeződött be egy szegedkörnyéki vidám mulatozás. Pál József 28 éves mérnök, aki most tért haza Londonból, egy, a bükkházi határban tartott vadászatot vett részt, majd a vadásztársasággal együtt egy utszéli csárdában mulatott. Pál később megunta a mulatást, befogatott és haza akart menni, mire egyik barátja, Schlauch Péter föld-birtokos a bakra kapaszkodott, hogy Pált onnan lehuzza. Tréfiás vita támadt, amely közben Pál revolvert rántott és rálőtt a földbirtokosra, aki azonnal meghalt. A csendőrség letartóztatta a fiatal mérnököt.

— Temetés. Hegyesi Andor aradi magántiszt viselő, aki Aradon széleskörű ismeretségek örvendett és aki sok ideig működött a „Mezőgazdák” biztosító intézeténél, legutóbb pedig az Astra gyárban, szombaton agyvérzés következtében 45 éves korában hirtelen elhunyt. A meghal-dogult igen nagy műveltségű ember volt, több nyelvet beszélt, a francia megszállás alatt pedig mint tolmács és sajtócenzor működött. Tagja volt az egyházi énekkarnak és lelkes híve volt minden katolikus mozgalomnak. Hegyesi Andort tegnap délután 5 órakor helyezték örök nyugalomra a felső temetőben impozáns részvét mellett. — A gyászszertartást Harsányi Vince minorita házfőnök végezte, az egyházi énekkar pedig gyászda-lokkal bucsuzott el volt tagjától.

— Gyászistentisztelet. Özv. Hegyesi Andorné szül. Schindlberger Mária urnó tudatja, hogy Istenben boldogult férje Hegyesi Andor gyázmiséje f. hó 22-én d. e. 10 órakor lesz megtartva a helybeli főtsisz. minorita-atyák templomában.

— Letartóztattak egy brutális verekedőt. Az aradi királyi ügyészség rendelkezése az aradi államrendőrség ma előzetes letartóztatásba helyezte Schneider Adolf Str. Dorobantilor (Urban Ivan-ucca) 24. számú ház lakóját, aki két héttel ezelőtt megtámadta Réger Józsefnét és súlyosan bántalmazta. A megtámadott asszony az ütések következtében súlyos külső és belső sérüléseket szenvedett. Schneider Adolfot átkísérték az ügyészségre.

— Szikra Lénárd nagybeteg. Az aradi minoriták palotájában egy súlyos beteget ápolnak már hetek óta. A nagybeteg: Szikra Lénárd, az aradi plébánia igazgatója. A közszeretnek és becsülésnek örvendő pap már régóta betegeskedik szivbajával. Betegsége tulajdonképpen akkor keletkezett, amikor a cluji minoritarendházat, amelynek élén ő állott, át kellett adnia. Az átadás körüli izgalom főleg őt érték és azok nagyon megviselték egészségi állapotát. Aradra egy évvel ezelőtt tért ismét vissza betegen, de állapota vagy két héttel ezelőtt súlyosra fordult és Szikra Lénárd ágyba került. Rendtársai nagy odaadással ápolják és az orvosok is azt remélik, hogy sikerül megfeszített igyekezettel és isten segítségével megmenteni az életnek Szikra Lénárdot.

— **Elgázolt aradi asszony.** Súlyos elgázolás történt ma délután 3 órákor Aradon a főtér és a Str. Bratianu (Weitzer-uca) sarkán. A 144. száma aradi butorszállító kocsit lovai, amelyeket egy tizenéves fiu hajtott, elütöttek egy idősebb asszonyt. A lovak és a kocsit keresztül is gázoltak az asszonyon, aki eszméletlen állapotban maradt a helyszínen. Különös véletlen, hogy komolyabb sérüléseket nem szenvedett. Egy arra járó orvos az asszonyt eszméltre térítette, majd a mentők hazaszállították lakására. A közelben posztoló rendőr jegyzőkönyvet vett fel az elgázolásról.

— **Csődöt kért maga ellen egy aradmegyei kereskedő.** Véber János ghioroci (gyoroki) kereskedő, ma csődkérelmet nyújtott be ön-maga ellen az aradi törvényszékhez. A csődkérelem ügyében a napokban történik döntés.

— **Sorozatos eltűnések Aradon.** Bányai István aradi iparosmester Str. Numa Pompiliu (Kasza-uca) 58. sz. ház lakója jelentést tett az aradi államrendőrségen, hogy tanulója, Virág József, tizenhatesztendős fiu, még november hetedikén eltávozott a műhelyből és azóta nyoma veszett. Az eltűnt fiu alacsony, sovány, vörös haja, kék szeme van, szürke ruhát, szürke sapkát és bakancsot viselt. Érdekes, hogy az utóbbi időben nagyon gyakran jelentenek az aradi rendőrségnek hasonló eltűnéseket és csaknem minden alkalommal iparostanoncok távoznak el ismeretlen helyekre gazdájuktól. Az a gyanu, hogy a kiskorú, könnyen befolyásolható fiúk züllött társaságba kerültek, akik rossz utra térítették őket. A sorozatos eltűnések ügyében a rendőrség megindította a nyomozást.

— **Kártérítési perrel fogadták Reinhardtot Amerikában.** Newyorkból jelentik: Kinoss incidenssel kezdődött meg Reinhardt, a világhírű rendező amerikai útja. Amint a part-ra lépett, a clevelandi törvényszék egyik tisztviselője várta, aki átnyújtotta az idézést, amelyben a clevelandi törvényszék november 16-ikára megidézi abban, az egy millió dolláros kártérítési perben, amelyet Miner Fülöp amerikai színigazgató nyújtott be ellene. Miner annak idején azzal indokolta a keresetét, hogy szerződés kötött Reinhardtal, amely szerint a Mirakel című darab első előadásainak jogát a Miner-színháznak adja és csak ott játszhatja le. A per elintézéséig Reinhardt felfüggesztette turnéját.

— **Berkó Géza temetése.** Newyorkból jelentik: Nagy részvét közepette temették el Berkó D. Gézát, az Amerikai Magyar Népszava főszerkesztőjét, az amerikai magyarság egyik legkiválóbb képviselőjét. Több ezer amerikai jelent meg a ravatalnál, amelyen négy-száz koszorú feküdt. A koporsót az amerikai magyarság vezérei vitték, közöttük a jótékonyaságairól ismert Pedlow kapitány. A szertartás alatt a református templomban Sámson Mária és Vajda Frigyes operaénekesek énekeltek. A szertartáson megjelent gróf Széchenyi László követ, az egész magyar követség. A lap vezetését az elhunyt főszerkesztő özvegye veszi át.

— **Országos fajbaromfiállítás Aradon.** Az aradi Carierul kis háziállatokat tenyésztők egyesülete december 4., 5. és 6-án a Iosif Vulcan (Kazinczy)-uccai polgári iskolában országos fajbaromfi-, galamb- és házinyulkiállítást rendez. A kiállításon egész Erdélyből résztvesznek és a nagy érdeklődésre való tekintettel a rendezőség elhatározta, hogy valódi arany- és ezüstérmeket, azonkívül értékes tiszteletdíjakat oszt ki a győztesek tulajdonosai között. A kiállítás iránt nagy érdeklődés nyilvánul meg.

Felrobbant a világ legnagyobb gáztartálya

Gigászi méretű katasztrófa Amerikában. — Házsorok dőltek össze és emberek százait temették maguk alá. — Vigyázatlanság okozta a szörnyű katasztrófát.

(Az Aradi Közlöny távirati tudósítása.)

Borzalmas szerencsétlenség történt Pittsburgban, ahol a világ legnagyobb gáztartálya felrobbant. Tegnap délelőtt, eddig még ismeretlen okból felrobbant a város északi részében levő Equitable gázfejlesztő társaság legnagyobb, körülbelül öt millió köbláb befogadóképességű tartálya. A gázgyárban 300 munkás dolgozik, ebben a pillanatban azonban még nem tudni mennyi közülök a halott és mennyi a sebesült.

A borzalmas erejű robbanás nagy pusztításokat végzett. A szemtanúk előbeszélése szerint a közelben levő házak papírvárakként omlottak össze, felszaggatta a robbanás a szomszédos uccákat, a távbeszélő és telefonvezetékeket, valamint a vízvezetési csöveket. A robbanás szörnyű erejét mutatja az a tény is, hogy a gáztartály acéldarabjai egy mérföldnyire is elrepültek. Egy három háztömbbel távolabb szaladó villamos kocsit darabokra zúzódtatott és a jármű valamennyi utasa súlyosan megsebesült. Smith bankigazgató, a robbanás egyik szemtanúja elmondta, hogy az óriási acéltartály, mint valami hatalmas gömb, több-száz lábnyira emelkedett a levegőbe, majd szörnyű zaj közepette bombaként robbant szét. Több vas és acéldarabok repültek szét a levegőben.

— **Balla Frigyes új képe.** Balla Frigyes, ez a kiváló aradi festőművész tehetségének új oldalát mutatja be Arad közönségének. Legújabb festményét Lengyel butorgyáros kirakátaban állította ki és a modern felfogással megalkotott kép méltán lekötheti a néző figyelmét. Balla Frigyes ma már távol minden iskolától, teljesen egyéni uton halad. Elhagyta az akadémikus irányzatot, de nem szédítette meg az ultramodern pictura szuggesztiója. Valahogy a két irány között megtalálta önmagát és a helyes utat, amely nemcsak az ő egyéni ambícióját, hanem a közönség izlését is kielégítheti.

— **Lutheránus teastély december hó 3-án.** Minden téli és farsangszezon legsikerültebb mulatsága volt a lutheránus teastély s kedélyes hangulat, fesztelen jókedv és — reggelig tartó tánc jellemezte mindenkor. Az agilis rendezőség, élén dr. Bogdán Virgílné urnóval, mindig gondoskodott arról, hogy a közönség egy jól eltöltött éjjel érzetével menjen haza. Az idén is ők az elsők s a buzgó rendezőség már nagyban készül, hogy december 3-án este 9 órai kezdettel a Fehér Kereszt nagytermében tartandó teastély az eddigieket is felülmulja. Alacsony belépti díj, melyben egy csésze tea is foglaltatik, mérsékelt árak, mind biztosítéka annak, hogy ez az est is fényes eredménnyel fog zárulni.

— **Aradmegye kis térképe megjelent.** Lej 5. — **Erzsébet mozi ma Strogoff Mihály filmremek I. részét játsza.** Verne világhírű regényének főszerepét Ivan Mosjoukin alakítja. Rendes olcsó helyárak. Elővételi pénztár délután 3 órától.

— **A „Iosif Vulcan” esti román tanfolyamra beiratások 16-án este 7 órákor tartanak meg (kezdő, haladó és irodalomtörténeti szekció).** Előadó tanárok: A. Constantinescu és L. Rosculeț. A francia tanfolyamok csak december 1-én nyílnak meg. Előadók: Lucia Babescu és Decamp tanárok.

— **F. hó 15-én elveszett egy csomag** Curticitól (Kürtöstől) az aradi állomásig, vagy az állomástól a Braun-féle téglagyárig, amelyben özv. Márkus Sándorné névre szóló magyarországi utlevél volt. Kérem a becsületes megtalálót Gál József gyárvezető, Braun-téglagyár címre leadni.

Könyvtár, festmény, heredit vesz Kernel. — **Felhívás a kerékpárosokhoz.** Az aradi rendőrprefektúra közlekedési ügyosztálya felhívja azokat a kerékpárosokat, akik nem váltották ki kerékpár-igazolványaikat, hogy három napon belül váltsák ki, mert ellenkező esetben kihágás miatt megbüntetik őket. Egyben felhívja azokat, akiknek kerékpárjukat ellopják, vagy eladták vidékre, három napon belül szintén jelentkezzenek a közlekedési ügyosztálynál.

A borzalmas erejű robbanás után még órákon keresztül nem tudtak hozzáfogni a mentési munkálatokhoz. A kiömlő víz és az uccákon fekvő romok megnehezítették a rendőrség és tűzoltóság munkáját. A gyár körül fekvő kisebb gyárak és műhelyek, hatalmas munkástelepek beomolva fekszenek és alattuk a munkások százai. Több órai munka után végre kihozták az első 11 munkás holttestét. Ezután kerültek elő sorban a sebesültek, akik oly nagy számban vannak, hogy a város összes kórháza megtelek. A gáztartály nagy lángokban ég még és eloltása eddig nem sikerült, mert a tűzoltóság meg sem tudja közelíteni a tűz fészket. A beomlott házak körül erős rendőri készültség áll, amelynek az az utasítása, hogy mindenkit, aki a szerencsétlenség színhelyén fosztogatni próbál, sző nélkül löjjen le. Eddig 27 halottat és 600 sebesültet állapítottak meg, de valószínű, hogy ez a szám még növekedni fog.

A szerencsétlenség okára vonatkozólag megesszianak a vélemények. Egyesek szerint a javításokkal foglalkozó munkások nem bántak elég óvatosan a forrasztólánggal és így történt a robbanás. Miután a munkástelep házai mind beomlottak, ideiglenesen barakkokban helyezik el a hajléktalanokat, kiknek a száma meghaladja az 5000-et.

— **Értesítés.** Az aradi „Carierul” egyesület ez uton tudatja tagjaival, hogy a folyó hó 20-án, vasárnap, a Timisoarán (Temesváron) rendezendő orsz. kiállításon testületileg vesz részt. Indulás vasárnap reggel 6 órákor autókön a „Vadember” vendéglőből. Benevezni és jelentkezni lehet Weber Gusztáv egyesületi titkárnál, péntek este 8 óráig.

— **Kereskedők, iparosok siessenek bejelenteni csatlakozásukat még ma a most szervezés alatt álló amerikai Amitié rendszerhez.** Jelentkezéseket elfogad Sándor Ferenc könyvkereskedés, (Telefon 5—11.)

Az államkincstárt nem érheti kár a sikkasztásokért.

A lugoji adóhivatal két főtisztviselője fizetésének negyedrészt mindaddig levonják, míg meg nem térül a Wechselberger Lily által el-sikkasztott négy millió lej.

(Az Aradi Közlöny lugoji (lugosi) tudósítójától.) A Bánát, sőt az egész ország területén nagy feltűnést keltett az a sikkasztás, melyet 1925-ben követett el Wechselberger Lily a lugoji (lugosi) adóhivatal tisztviselője, aki négy millió lejjel károsította meg az államot. Wechselberger Lily, aki sikkasztása előtt éveken keresztül a lugoji (lugosi) adóhivatal szolgálatában állott, kifogástalan viselkedésével és szorgalmas működésével közvetlen feljebbvalói teljes elismerését és bizalmát vívta ki, a sikkasztás elkövetésekor Rosca Oszkár pénztárfőnöktől azt a megbízást kapta, hogy négy millió lejt kitevő 500 lejes bankjegyeket két ládába csomagoljon be és küldjön Bucuresztbe.

Wechselberger Lily a megbízást teljesítette is, csak hogy 500 lejes bankjegyek helyett tégladarabokat csomagolt a ládába, melyeket azután szabályszerűen lepecsételt és feladott. A tisztviselő másnap kezdte meg két hetes szabadságát és nyomtalanul eltűnt Lugosról.

A kincstár nem nyugodott abba, hogy a kincstárt négy millió lejes károsodás érje. Éppen ezért még az elmúlt esztendőben fegyelmi eljárás indult Rosca Oszkár pénztárfőnök és Schorsch Antal pénztárelőnök ellen azon a címen, hogy a köteles ellenőrzést nem kellő szigorral gyakorolták. A legfelsőbb közigazgatási bíróság ebben a fegyelmi ügyben most hirdette ki az ítéletet, mely szerint arra kötelezi a két hivatalnokot, hogy azok a kincstárnak közösen térítsék vissza a négy millió kárt, azaz fejében mindkét hivatalnok havi fizetésének negyedrészt levonják mindaddig, míg a kincstár kára teljesen meg nem térül.

K Ö Z G A Z D A S Á G.

Automataközpont épül Aradon.

A bucaresti-i telefonszakértők elutaztak Aradról. — Csütörtökön lesz a telefonelőfizetők gyűlése a kamarában.

(Arad, november 15.) Az aradi telefonközpont létesítésének ügye a mai nappal ismét előbbre jutott egy nagy lépéssel. Samoil Gheorghe, posta műszaki igazgató, Constantinescu Ioan táviráda-telefonkezelési igazgató és Ionescu Eugen postaépítész, akik — mint jeleztük — Bucurestiből Aradra jöttek, ma befejezték helyszíni szemléjüket. A postaigazgatóság kiküldöttjei azután érintkezést kerestek a kamara vezetőségével és ma délután visszautaztak a fővárosba. A kiküldöttek Bucurestiben elkészítik a felállításra vonatkozó tervet és az approximativ költségvetést, amit megküldenek a kamarának. Ennek megállapítása után már az állam és a kamara közötti szerződés megkötésére kerül a sor, s így meg van a lehetősége annak, hogy 1928-ban megkezdje működését az új, aradi telefonközpont.

A kiküldöttek a helyszíni szemle megtartása után arra a megállapodásra jutottak, hogy Aradon csak automata-központot érdemes létesíteni, mivel az automata-központ legfontosabb kelléke, a kábelvezeték meg van Aradon, csak a szétágazási helyek szorulnak kis javításra. Ép ezért a kiküldöttek csak automata-központra készítenek tervezetet és költségvetést a kamara részére. A szakértők még egyszer megvizsgálták a mostani központ épületét és most is úgy találták, — mint azt meg is írtuk — hogy az új központ részére egy új épületet kell majd emelni az udvarban.

Az aradi kereskedelmi és iparkamara különben csütörtökön este 6 órára értekezletre hívta össze ebben az ügyben az aradi testületek, érdekeltségek, közhivatalok és nagyvállalatok vezetőit. A kamara az ülésre az alábbi meghívót bocsátotta ki: Kamaránk már évek óta harcol a jelenlegi aradi telefonközpont kicseréléseért. E célból minden évben az állami költségvetés összeállításának küszöbén megindokolt feliratokat és felhívásokat intézett az összes arra hivatott tényezőkhöz, hogy ez a régi és igazságos kívánságunk teljesíthessék. Az állam általános költségvetése nincs ugyan még összeállítva, de a már eddig is megtett közbenjárásokból az a benyomásunk, hogy ha mi nem nyújtunk segítőkezet a posta vezérigazgatóságnak, dacára az eddig kapott ígertéseknek és biztatásoknak, a telefonközpontot nem fogják kicserélni, sőt azok a mizériák, amelyet okoz nekünk, csak még fokozódni fognak.

A kamara, elnyervén a közlekedésügyi minisztérium hozzájárulását ahhoz a tervhez, hogy a telefonelőfizetők 3—5 évre előre beszédhesse az előfizetési díjakat, reméli, hogy ily módon összeszedheti a szükséges tőkét, amivel meg lehet kezdeni a mai központnak egy új és modern központtal való kicserélési munkálatait. Azonban e célból szükségünk van az előfizetők hozzájárulására, hogy e törekvésünk sikere biztosítható is. Ezért van szerencsénk az előfizetők november hó 17-én, csütörtökön délután 6 órakor az ezen célból a kamara nagy üléstermében tartandó értekezletre ezennel tisztelettel meghívni, amely értekezletre meghívtuk a megyei prefektus urat és a polgármester urat is és az összes köz-

gazdasági intézményeket, közintézményeket és hatóságokat. Az aradi kereskedelmi és iparkamara: Dr. Marcus Mihály s. k. elnök, Pacuraru Brutus s. k. főtákar.

Zürichben 3.21, Párisban 15.80 a lej

Helyi valutaárak. (November hó 15.)
Kifizetések: Berlin 38.75, Newyork 162.25, London 792, Páris 6.38.50, Milánó 8.90, Prága 4.12, Budapest 28.50, Zágráb 2.86.50, Bécs 22.97.50, Zürich 31.30. — **Áru:** Márka 38.50, dollár 161, angol font 790, francia frank 6.40, olasz lira 8.90, cseh korona 4.80, pengő 28.50, dinár 2.80, osztrák schilling 23, svájci frank 31.30. — **Pénz:** Márka 38, dollár 160, angol font 780, francia frank 6.30, olasz lira 8.80, cseh korona 4.70, pengő 28.20, dinár 2.75, osztrák schilling 22.80, svájci frank 31. — **Irányzat:** Tartott.

Bucuresti-i tőzsdezárlat. (November 15.)
Kifizetések: Páris 6.36, Berlin 38.60, London 788, Newyork 161.60, Milánó 8.82, Zürich 31.20, Prága 4.80, Bécs 22.86. — **Valuták:** Napoleon 645, német márka 38.40, leva 1.18, török lira 0.84, angol font 784, francia frank 6.45, svájci frank 31, olasz lira 8.90, drachma 2.10, dinár 2.84, dollár 161.50, lengyel zloty 18, osztrák schilling 22.95, magyar pengő 28.25, cseh korona 4.75.

Zürichi tőzsdenyitás. (November hó 15.)
Berlin 123.70, Amsterdam 209.30, Newyork 518.50, London 2527.25, Páris 20.37, Milánó 28.17.50, Prága 15.37.50, Budapest 90.77.50, Belgrád 9.13, **Bucuresti 3.21**, Varsó 58.15, Bécs 73.12.50.

Zürichi tőzsdezárlat. (November hó 15.)
Berlin 123.72.50, Amsterdam 209.30, Newyork 518.50, London 2527.25, Páris 20.37, Milánó 28.16.50, Prága 15.37, Budapest 90.80, Belgrád 9.13, **Bucuresti 3.21**, Varsó 58.15, Bécs 73.12.50.

= Folyik a vizsgálat az aradi postavám ellen. Manea Ioan postakezelési vezérfelügyelő — mint azt megírtuk — hétfőn Aradra érkezett, hogy a postacsomagok elvámolása körüli panaszokat orvosolja. A vezérfelügyelőt Bucurestiből az aradi kereskedelmi és iparkamara közbelépésére küldték és ép ezért meglepetést kelt, hogy a vezérfelügyelő, noha már harmadik napja tartózkodik a városban, még nem keresett érintkezést a kamara vezetőségével, ahol pedig egy vaskos kötetet kitévő aktacsomót gyűjtöttek össze a vizsgálat elősegítésére. Pacuraru Brutus főtákar elhatározta, hogy amennyiben holnapig Manea nem keresi fel ebben az ügyben a kamarát, amire pedig Bucurestiben, a kamarához érkezett jelentés szerint, utasítást kapott, ez esetben a főtákar lép vele érintkezésbe, hogy a postacsomagok elvámolása körüli panaszok egyszersmindenkorra elintézését nyerjenek.

Irodalom és művészet

* Az aradi téli színház heti műsorának sorrendje. Szerdán: Édenkert, vigjáték. (A bérlet). Csütörtök: A legkisebbik Horváth-lány, operett. (B. bérlet.) Péntek: Masa pénzt keres, vigjáték. (C. bérlet. Szepessy Edith fellépte.) Szombat délután: Annabál, operett. (Féláru ifjusági előadás.) Este: Ripp van Winkle, operett. (Róna Dezső felléptével.) Vasárnap délután: Borcsa Amerikában, operett. Este: Cirkuszherceg.

* Puccini Turandotjának budapesti bemutatója. Budapestről jelentik: Tegnap mutatta be a budapesti Operaház Puccini hátrahagyott operáját, a Turandot-t, amelyet a milánói, bécsi és drezdai Operák is nagy sikerrel adtak elő. A közönség nagy várakozással tekintett az előadás elé. A darab harmadik felvonását Alfano olasz mester állította össze és hangszerezte a hátramaradt vázlatokból. A címszerepet Tihanyi Vilma énekelte nagy sikerrel. Székelyhídi Ferenc és Sándor Erzsébet remekeltek. Vencell Béla, Palló, Lazrisin, Szügyi, Toronyi és Palotai is kivették részüket a nagy, forró sikerből. Márkus László rendezése mesteri volt. A lapok nagy dicsérrel emlékeznek meg az előadásról.

ERZSÉBET MOZGO.

Ma d. u. 5, 7 és este 9 órakor

Strogoff Mihály I. rész

világláger.

Iván Mosjoukinnal

a főszerepben.

Rendes olcsó helyárak. :: Kibővített zenekar.

* Az Édenkerttel kezdi meg a színház a megszakított műsort. Bernauer és Österreicher hatásos és nagy sikert aratott vigjátékát szerdán játsszák abban az elsőrangú szereposztásban, amelyen a premiéren meghódította a közönséget.

* A legkisebbik Horváth-lány, az ideai szon slágere kerül színre csütörtökön. A címszerepet ezuttal is Lengyel Irén, a kiváló primadonna játssza, míg a többi szerepben Betegh Béby, Fekete Irén, Szentgyörgyi Mária, Deésy, ifj. Szendrey és Győző ragyogtatják művészetüket.

* A Masa pénzt keres című végtelenül szellemes francia vigjáték pénteki előadásának külön érdekessége, hogy a férfi főszerepet Szendrey színigazgató alakítja. Ezt a szerepet szereti legjobban Szendrey, aki kivételes művészetével el fogja ragadtatni a közönséget. Másik érdekessége az előadásnak az, hogy a címszerepben Szepessy Edith, egy bájos és tehetséges fiatal színésznő fog bemutatkozni a közönségnek.

Dohnányi

Játéka tiszta költészet,

melynek középpontjában napként áll a szerző lelke és ő a sugarakat közvetítő zengő levegő.

* Annabál. Szombat délután félhelyáru eladás lesz a színházban. Ezalkalommal a tavalyi szezon egyik legnagyobb sikert aratott operettje, az Annabál van műsoron. A szombat délutáni előadás iránt városszerte nagy az érdeklődés.

* Ripp van Winkle. Szombaton este a közönség a régi klasszikus operettek hangulatába fog merülni. A színház igazgatósága Planquette híres operettjét, a Ripp van Winklét tűzte műsorra, amelyet már régen játszottak Aradon. A címszerep Róna Dezsőnek, a kiváló operaénekesnek egyik legjobb szerepe és bizonyos, hogy Róna szaporítani fogja eddigi sikereinek számát. A többi szerepet az igazgatóság a társulat legjobb erőire osztotta és így mintaszerű előadásban kerül színre a híres operett, amelynek zenei betanítását Csányi karmester végzi, aki egyúttal az előadást is vezényelni fogja.

SPORT

O Nemzetközi vívóverseny Kolozsvárott. Budapestről jelentik: A Magyar Vívószövetség elhatározta, hogy a november 26—27-iki Offenbachi (Majna mellett) nemzetközi vívóversenyre az alábbi vívókat delegálja: Mészáros, Glykais, Rády, Schreder, Szélenyi, Tóth Péter és Uhlyarik. A szövetség elhatározta, hogy december 10—11-én Clujon (Kolozsváron) az ott megtartandó nemzetközi versenyen legjobb versenyzőit indítja. Erre a versenyre a szövetség még nem ejtette meg a jólöléseket.

U	Kettős műsor	5,
R	Hajósok éneke.	7
A	Életkép Volga vidékéről.	és
N	Várkonyi Mihály-al.	9
I	Modern asszony.	ó
A	Kéleti történet.	r
B	Priscilla Deán-al.	a
A	Leszállított olcsó helyárakkal.	k
N	Jön! SZERELM SZIGETE. Jön!	o
	Látványos dráma.	r
	Carl de Vogt-al.	

Tavaszi szellő

(Koldus báró)

Nagyszerű katonai vigjáték.

Főszereplők:

Bessy Lowe, Schildkraut Rudolf és József

Leszállított olcsó helyárakkal.

Ma, szerdán az APOLLOBAN

Az előadások 5, 7 és 9 órakor kezdődnek.

Borzalmas vasuti katasztrófa.

Egy tehervonat kisiklott és a mélységbe zuhant. — Egy halott, két halálos sebesült.

(Az Aradi Közlöny targonmu-
resi tudósítójának távirata.) Súlyos
vasuti szerencsétlenség történt tegnap a ma-
rosvásárhelyi helyiérdekű vasut vonalán Ma-
rosbergénye állomás közelében. A harmadik
számu órháznál egy tehervonat, amelyet két
mozdony vontatott, eddig ismeretlen okok
miatt kisiklott és lefordult a töltésről. A lezu-
hant mozdonyok magukkal rántották az utá-
nak csatolt teherkocsikat és a mozdony szem-
élyzetét is maguk alá temették. A mentési
munkálatok azonnal megindultak és a romok

Közüli leghamarabb Kovács László fűtő borzal-
masan összeroncsolt holttestét szedték ki.
Életveszélyes sérülésekkel és eszméletlen ál-
lapotban huzták ki a romok alól Nicola János és
Csiszár Ferenc mozdonyvezetőket, akiket a
targonmu-resi kórházba szállították. Ma dél-
előtt bizottság szállít ki a szerencsétlenség
színhelyére, de a katasztrófa okát eddig még
nem tudta megállapítani. A tehervonat cukor-
répát szállított, amely kiömlött és teljesen
hasznavehetetlenné vált. Az anyagi kár igen
tekintélyes.

Szerelmi háborúság

egy aradmegyei községben.

(Arad, nov. 15.) Érdekes ügyet tárgyalt
ma délelőtt az aradi törvényszék. Még az elmúlt
év októberében történt, hogy súlyos féltékenységi
botrány játszódott le a közeli Újpanát községben.
Brettréger Péter újpanati gazda régebben udva-
rolt egy Seiler Franciska nevű nőnek. Brettréger
felesége és édesanyja nem nézték jószemmel az
udvarlást és mindent elkövettek, hogy megakadá-
lyozzák a találkozásukat. Ez azonban sehogyan
sem sikerült és a két asszony erre rémes bosszút
forralt Seiler Franciska ellen. Bosszujok kivitelé-
hez az kellett, hogy barátságosnak mutassák ma-
gukat a vetélytársnő előtt és többször meghívták
lakásukra is. Egy ízben, amikor már teljesen ké-
szben voltak tervükkel, ismét behívták az asszonyt,
aki mit sem sejtve lépett be a szobába. Ebben a

pillanatban rázárták az ajtót és nagymennyiségű,
a legerősebb oldatu marószóddal öntötték le Sei-
ler Franciskát. A szerencsétlen asszony rendkívül
súlyos sérüléseket szenvedett és a marószóda nyo-
maitt örökké testén viseli. Az aradi törvényszék
Tamasdan-tanácsa ma tárgyalta a féltékenységi
drámát. Az ügyész azt vitatta, hogy nemcsak a
két asszony, hanem Brettréger Péter is bűnös,
mert az ő tudatával történt a merénylet. A védő
hangoztatta, hogy a férj mit sem tudott a dolog-
ról és enyhe büntetést kért védeenceire is, akik jo-
gos felháborodásukban követték el a tettet. A bi-
róság a merénylő asszonyt egy napi fogházra, a
férj édesanyját 500 lej pénzbírságra ítélte és
Brettréger Pétert pedig felmentette. Seiler Fran-
ciska súlyosbításért felebezett.

Felelős szerkesztő: RÉTHY JÓZSEF.

Cenzura Prefectura Judetului.

Az általánosan elismert

LUX-SÖR

kiváló minőségben
forgalomba került.

6097

Tordai Sörgyár r.-t.

8) Igyál

**Kathreiner-féle
Kneipp malátakávét**

Csomagolatlanul sohasem árusítjuk,
csak eredeti csomagokban kapható,
melyeken rajta van a Kneipp lelkész
arcképe. Ha mást vásárolsz, veszélyben
van a „szerencse a kávéscselezésben.”
6034

Rádió-műsor.

Szerda, november 17. Wien—Grác. 11. Délelőtti
zene. 16. Délutáni hangverseny. 19.30. Haydn oratórium.
— Berlin. 16.30. Délutáni hangverseny. 19.30. Liszt-ora-
tórium. 22.30. Hangverseny. — Boroszló. 16.30. Kamara-
zene. 20.10. Egyházi hangverseny. — Frankfurt a. M.
21.15. Karének. — Leipzig. 16.30. A házi zenekar hang-
versenye. — Milano. 21. Operaelőadás. (Puccini Tosca.)
— München. 19.30. Operaelőadás. — Nápoly. 21. Opera-
előadás. — Prága. 21.30. Szórakoztató zene. — Róma.
20.40. Zenekari hangverseny. — Stuttgart. 21.15. Citera-
hangverseny. — Budapest. 9.30. 12. és 15. Hírek, köz-
gazdaság. 17.30. Szimfonikus zenekari hangverseny. 19.
Operaelőadás. 22.30. Gramofonhangverseny.

NYILTTÉR.

E rovat alatt közöltékér nem vállalunk felelősséget.
„Győzött az igazság, újból
kapható a Varsó Hóhéra“
szövegű plakát és hirdetés vállalatunk vezetői-
nek távollétében jelent meg.

Miután ez a hirdetés félreértésekre adhat
okot, sulyt helyezünk annak kijelentésére, hogy
az Ig. Hertz cég a Varsó Hóhéra regény szer-
zői joga ügyében megindított ismeretes part
másodfokon is megnyerte. A Varsó Hóhéra to-
vábbi árusítása ennek dacára is lehetségessé
vált kizárólag az Ig. Hertz cég előzékenysége
folytán, amely bizonyos üzleti koncessziók
nyújtása árán olyan megállapodásra vezetett,
hogy a regényt a bucaresti-i Ig. Hertz cég tulaj-
donjogának elismerésével tovább árusíthassuk.
Cluj, 1927. november 14.

PALLAS

10442

Könyv- és Lapterjesztő Vállalat.

**? Hol vásárolnak a vidékről berándulók a város központjában, ?
a városháza és a P. A. Iancu (Szabadság-tér) közötti útvonalon ?**

A hirdetések mellett levő szám a házszámot jelzi.

8. Grallert J. és Fiánál
legfinomabb órák, ékszerek, dísz-
tárgyak Bulev. Regina Maria 8.

22. LEOPOLD WEISZ
fényképész. 6202
Gyermek-, portrét- és interieur felvételek a leg-
szobbb kivitelben eszközöltemek.
Bal. Reg. Maria 22. (Dacia kávéházzal szemben)

9. Ablonczy és Busztin
aut. Ford. képviselőlet
és autó cikkek.

Keresse fel a most megnyitott
MALKA és ORBAN-féle
cukrászdát
a Gazdasági Takarékpénztár épületében. 6171

20. Székely Mihály
női divatruháza,
Arad, Plata Avram Iancu 20.
(Szabadság-tér.) 6175

18. Liczkó László
vas- és rézbutor-készítő
(Központi Takarékpénztár
épülete, az udvarban) 6176

12. Fettik József
kártyító 6174
Fischer Eliz-palota.

Böszörményi János
épület- és műlakatos elvállal minden e szak-
mába vágó munkát. Str. PIRICI 5.

2-4. „Páris“ modellszobák
(Neuman-palota).
Női kabátok, bundák.
Legújabb divatújdonosságok.

8. WEISZ és BENJAMINNÁL
kötött és pamutárúk
a legolcsóbb áron
KAPHATÓK. 6170

12. Villamosvilágítási be-
rendezések legolcsóbban:
Varga és Rosenfeldnél
Telefon: 803. 6217

Fésűárúk, ridkűl és övosattok
a legnagyobb
választékban.
Müller fésűgyár Arad,
a színház hatós bejáratával szemben.

Női és gyermek felöltők legolcsóbb bevásárlási forrása: **Julia PLESZ Gyula**

1041. eég Arad, Str. Col. Piriol 5. (Vörösmarthy-u.) a színház hátsó bejáratával szemben. Saját erőkkel meggyőződik meg utóiratban viszonyképeességéről. Hiteles egének részleltizotásra is kaphatnak

APRÓ HIRDETÉSEK.

AZ APRÓHIRDETÉSEK DLJÁT SZAVAK SZERINT SZÁMITJUK. Minden szó hétköznap 4, vasárnap 5 Lej, vastagabb betűvel 8, illetve 10 Lej. A legkisebb hirdetés ára 10 azóig hétköznap 40, vasárnap 50 Lej. A vastagabb betűvel kívánt szavak alá húzandók. Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amely eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa. Hirdetéseket délután 5 óráig vesszük fel. Csak válaszbélyeggel ellátott kérdésközlésre válaszolunk. Ajánlatok, jelzés levelek továbbítására megfelelő postabélyeg csatolását kérjük. A kiadóhivatal telefon száma 151. A hirdetésekre vonatkozó felvilágosítást a kiadóhivatal adja meg.

LEVELEZÉS.

KARACSONYI FÉNYKÉPEK, NAGYÍTÁSOK és FESTMÉNYEK NAGY GÉZA fényképész műtermében készülnek.
Műterem: Arad, Bul. Reg. Maria 8. Szolid és olcsó árak! 1035

ALKALMAZÁS.

KERESEK fiatal vegyeskereskedő segédet, ki vidéken tanult azonnali belépésre. Marmorstein, Savarsin. 6142

EGY bejáró ajánlkozik takarításra. Cim az Aradi Közlöny kiadójában. 6204

VILLANYSZERELŐ és mechanikus segéd állást keres azonnali belépésre. Cim az Aradi Közlöny kiadójában. 6203

KÖNYVELESBEN és levelezésben teljesen jártas irodistanót keresek. Ajánlat irásban fizetési igény megjelölésével. Jelentkezés 12-1 között. M. Klein jun. könyvkereskedő. 6150

ELŐKELŐ biztosító társulat nagyobb főigynöksége vezetésére jömegelelenésű kellő gyakorlattal bíró tisztviselőt keres fix fizetés és szokásos jutalékokkal. Ajánlatok „Agilis” jeligére az Aradi Közlöny kiadójába kéretnek. 6212

PERFEKT román, német és magyar nevelő gyermekek mellé ajánlkozik. Cimket az Aradi Közlöny kiadójába kér. 6211

HÁZMESTERPÁR azonnalra felvétetik. Cim az Aradi Közlöny kiadójában. 6206

MUNKÁSLÁNYOK felvétetnek Desideriu Sándor, Str. Románului (Zrinyi-u.) 6214

LAKÁS.

GUTZJAHN-telepen 2 szobás parkettás magánház kiadó. Bővebbet: Wohlmut, Minorita palota.

DECEMBER elsején elfoglalható két szoba, konyha, étéskamrás lakás lelépés nélkül kiadó. Cim az Aradi Közlöny kiadójában. 6131

DISZKRÉT, különbejáratú butorozott szobát azonnalra keresek. Cim az Aradi Közlöny kiadójában. 6216

VÉTEL ÉS ELADÁS.

ANTIK és modern butorokat, műtárgyakat, antik poharakat, márkás porcellánokat, antik sálakat, használt butorokat, szőnyegeket, szervizeket, férfi ruhákat, fehérneműket, stb. bizományba veszek, azok magas árban való gyors eladásáról gondoskodom. Salgóné, Strada Horia (Széchenyi-u.) Neuman-palota. 1000

UJONNAN BERENDEZETT BIZOMÁNYI ÜZLETEMBEN a következő árak szerezhetők be: Zsolnai korsók, antik órák, antik butorok, komplett ebédlő, háló, szalon berendezések, Biedermayer szalon, szőnyegek, férfi- és női bundák, férfi öltönyök, finom lenvászon, kézmunkák, Pallas-lexikon, festmények, baba kelengye, asztalok, székek, zongorák, disztárgyak, fotelok, gyermekágy, gobelin, képek, stb. Salgóné bizományi üzlet Str. Horia (Széchenyi-ucca), Neuman-palota. 1000

DREIWALZEN festékörlőgépet megvételre keresünk. Ajánlatokat „Vegyigyár” jeligére az Aradi Közlöny kiadóhivatala továbbít. 10441

IRÓASZTALT, egyszerűt és kis vas-kályhát veszek. Sándor Ferenc könyvüzlet. 1300

ELEKTROMOTOROK tekercselését különösen két fázisú motorok áttekercselését új három fázisú áramnak garancia mellett gyorsan és olcsón eszközöljük. Új és használt motorok állandóan raktáron. 6206

FRIEDRICH TESTVÉREK gépgyára Timisoara.

Gramophonok varrógépek
kedvező részletfizetésre kaphatók
Hanglemezekben órlási raktár.
Minden vételköttelezetség nélkül hallgassa meg sláger-ujdonosságainkat.
HAMMER ZSIGMOND és FIA
Arad, Bulv. Regala Ferdinand No. 27.
(Boros Béni-tér.) 5115

Tőkepenzések

figyelmébe. Pénzhiány miatt eladó egy ingatlan, melyben egy kitűnő forgalmu iparvállalat van elhelyezve. Vételár kedvező. A vételárnak megfelelő bankbetét kamatot fizet a jelenlegi tulajdonos, a bérre vonatkozólag, s több évi szerződést is hajlandó kötni. Rentabilis üzlet, biztos tőkebefektetés. Bővebbet Gärtner Pláta Imp. Tralan (Attila-tér) 1. szám, I. emelet. 6201

↑ Tiszta fosztott libatollat és pelyhet veszek ↓
Ajánlatot a Fehér Kereszt szállodába kérek. 6210

Cséplőgarnitúra
Magyar Állami 8 HP. fogaskerék rendszerű magánjáró 1927. november 19-én d. u. 1/3 órakor Vingán 14. házszám alatt Dupeza Jánosnál bíról árverésen el fog adatni. 6205

Megértően

bőlt a tea tapasztalt élvezője, amikor a pompás „Komplett” teáskannában elkészült teáját szürcsöli. Önt is meg fogja látni a forrázat nemes zamata, finomsága és creje. Ezt a függő-szűrő teszi.

E teáskannának birtokába jut, ha 3 kg. súlyú kitévő „Teáskanna” teacsomagok borítólapiját az alatti címre beküldi. Az e hesslelhez tartozó cukorkát, bis tejesbancsó, vagy csésze, a „Teáskanna” védjegyű csomagok 1 kg. - nak megfelelő burkolatát ellenében kapható meg. Teckanne - Co., Dresden - A. A.

TEÁSKANNA
védjegyű tea

Ruhák festése, plus kabátok gőzölése, szörme bundák tisztítása **Hospodárnál** Arad, Str. Stroiescu 13. Ugyanott tanuló felvétetik.

Férfi-ruhákat, felöltőket, téllkabátokat a legújabb angol és francia divat szerint fazononként **Gubanits Antal** Arad, Str. 1200 lejtért készít: Uriszabósága Arad, Str. Eminescu (Deák F.) 24-26

Vingán gyönyörű szép magánház fürdőszobával, parkirozott 681 négyszögöles parkkal, szép gyümölcsfákkal, gyönyörű veranda bejáróval, azonnal beköltözhető és minden elfogadható áron, azonnal eladó. 6136
Értekezni lehet Aradon Tafrov Sebestyén bürkereskedőnél Bul. Reg. Ferd 62.

Tűzifa I-a száraz minőségben, detali és wagentétalban legolcsóbb árban beszereshető: 1041 **AUFRICHT** fatelepen, Arad, Strada Mărăgești végén. Telefon: 69. Olcsó gépfűrészes és fuvar! Ugyanott modern! felszerelt daráló malomban bér- és vasműhely legújabbosabb ár mellett vállalkoz

Szőlőbirtokosok!

Nagyobb terméseredmény, minőség javítása csakis **mütrágyák**

és pedig **összesel 18-20%-os mésznitrogén és 40-42%-os kálisó, tavasszal 18%-os superphosphat alkalmazásával érhető el.**

Szakszerű felvilágosítás és legolcsóbb ajánlattal díjmentesen szolgálunk. —: Meghívásra szakértőnket kötelezettség nélkül kiküldjük.

A dicsőszentmártoni

„NITROGEN” Mütrég a. és Vegyipar R. T. eladási irodája Timisoara I., Deutsches Haus, II. emelet. Telefon 5-96.

VIZUMOK követségeknél Utleveihosszabítások, C.F.R. bérlatok

!! **Künstler-vizumiroda** !! Bármily ügyet vagy megbízást pontosan elintézt.
Arad, Bul. Reg. Maria 22. :: TELEFON: 86. :: Dácia szállóval szemben.

Raktáron levő összes kész áruimat gyári áron kiárusítom. **BERÁN BÉLA** férfi fehérnemű gyár ARAD, Str. Greceanu (Ferényi-u.) 8. sz. Gyári árak! Feldolgozást és gomblukasztást is vállalok. Gyári árak!